800+ मराठी म्हणी संग्रह व अर्थ | Marathi Mhani | Mhani in Marathi

नु.क्र	म्हणी	अर्थ
१	डला हरी गाढवाचे पाय धरी	ुद्धीमान माणसालाही अडचणीच्या वेळी बिंडोक माणसाची विनवणी करावी लागते.
२	ंगाले सुटली खाज, हाताला नाही लाज	कोणत्याही गरजू व्यक्तीला अक्कल नसते.
३	अतिशहाणा त्याचा बैल रिकामा	जी माणसे अति शहाणपणा करायला जातात त्यामुळेच त्यांचे ठरलेले काम सुद्धा होत नाही.
४	अति तेथे माती	कोणत्याही गोष्टीचा अतिरेक करू नये.
५	ासंगाशी संग आणि प्राणाशी गाठ	पापी माणसाची दोस्ती केल्यास स्वतःच्या जीवालाही धोका निर्माण होतो.
६	अंधारात केले, पण उजेडात आले	ग्खादी गोष्ट लपून केली परंतु काही दिवसांनी ती लोकापुढे आली.

७	ान्नछत्री जेवणे, वर मिरपूड मागणे	एखादयाची ठराविक गोष्टीसाठी मदत घ्यायची ाणि त्याच बरोबर अजुन भरपूर गोष्टींसाठी परत त्याच्यापुढे हात पसरायचे.
८	ांत काळापेक्षा मध्यान्हकाळ कठीण	जीव जाणाऱ्या वेदनांपेक्षा भुकेच्या वेदना खुप त्रासदायक असतात.
९	ांगावरचे लेणे, जन्मभर देणे	ोने चांदी खरेदी करण्याकरिता कर्ज करून ठेवायचे आणि जन्मभर फेडित बसायचे.
१०	अक्कल नाही काडीची नाव सहस्त्रबुद्धे	नुसतेच नाव मोठे पण काम लक्षण खोटे.
११	अघटित वार्ता आणि कोल्हे गेले तीर्था	अशक्यप्राय गोष्टींची परिकल्पना.
१२	अती झाले अन आसू आले	काही गोष्टींचा अतिरेक झाला की त्या त्रासदायक वाटतात
१३	अतिपरिचयात अवज्ञा	खुप निकटता झाल्यास अपमान होऊ शकतो
१४	अती झाले गावचे अन पोट फुगले देवाचे	काम एकाचे आणि त्रास दंड मात्र दुसऱ्याला

१५	अन्नाचा येते वास, कोरीचा घेते घास	ावडे अन्न खुप आवडते पण त्याच्यात चूका काढ़ने
१६	अपापाचा माल गपापा	कीच्या मार्गाने मिळवलेले संपति लगेच नष्ट होते
१७	अर्थी दान महापुण्य	खाद्या गरजवंत माणसाला दान दिल्यामुळे पुण्य मिळते
१८	ाईची माया अन् पोर जाईल वाया	खुप प्रेम लाड केल्याने मुले बिघडतात
१९	आधी पोटोबा मग विठोबा	पाहिले पोट नंतर देव धर्म
२०	आपलेच दात आपलेच ओठ	आपल्या जवळच्या माणसाने चूक केल्यावर आपलीच गोची होते
२१	आयत्या बिळावर नागोबा	एकाने केले काम मात्र लाभ घेतला दुसऱ्याने
२२	ांधळा मागतो एक डोळा देव देतो दोन डोळे	मागितली एक गोष्ट पण मिळाले भरपूर
२३	ापण हसे लोळायला, शेंबूड आपल्या नाकाला	खाद्या दोषाबद्दल दुसऱ्याला हसने पण तोच दोष आपल्या अंगी असणे

२४	ाधीच उल्हास त्यात फाल्गुन मास	नगोदरच आळशी असणाऱ्या माणसांच्या बाबतीत अजुन आळशी अवस्था निर्माण होणे
२५	ांधळं दळतं कुत्रं पिठ खातं	काम करावे एकाने दुसऱ्याने त्याचा फायदा घ्यावा
२६	आंधळ्या बहिर्यांची गाठ	क काम करण्यासाठी दोन असमर्थ माणसांची भेट होने
२७	अगं अगं म्हशी, मला कुठे नेशी ?	स्वतःच चूक करून ती दुसऱ्याच्या माथी मारून मोकळे होने
२८	अडली गाय फटके खाय	अडचणीत सापडलेल्या माणसाला हैरान करने
२९	आपला हात जगन्नाथ	ापल्या कर्तृत्वावर आपली प्रगति अवलंबून असते.
३०	असेल त्या दिवशी दिवाळी नसेल त्यादिवशी शिमगा	असेल तय दिवशी मजा करने नसेल तय दिवशी बोम्बलने
३१	अंगठा सुजला म्हणून डोंगराएवढा होईल का?	गोष्टींला ठराविक मर्यादा असतात
३२	वशी खाई तूप आणि सकाळी पाही रूप	अतिशय उतावळेपणाची लक्षण

३३	अती खाणे मसणात जाणे	खुप खाणे नाशवंताचे लक्षण असते
३४	अठरा नखी खेटरे राखी वीस नखी घर राखी	मांजर घराचे तर कुत्रे दाराचे रक्षण करते
३५	अवचित पडे नि दंडवत घडे	स्वतःची चूक लपवण्याचा प्रयत्न करणे
३६	अवसबाई इकडे पुनवबाई तिकडे	दोन विरुद्ध बाजु
३७	अंथरूण पाहून पाय पसरावे	आपली ऐपत पाहून वागावे जगावे
३८	अंगापेक्षा बोंगा मोठा	मूळ वस्तुपेक्षा इतर गोष्टींचा बडेजाव मोठा असणे
३९	आपला तो बाब्या दुसर्याचे ते कारटे	आपले विचार हे दुसऱ्यापेक्षा श्रेष्ट कसे ही वृत्ति अंगी असणे
४०	आपली पाठ आपणास दिसत नाही	स्वतःचे दोष स्वतःला दिसत नाहीत
४१	आजा मेला नातू झाला	नुकसान झाल्यावेळी फायद्याची गोष्ट घडणे

४२	आत्याबाईला जर मिशा असत्या तर	कोणत्याही कामत विचारांची भर टाकने
४३	पल्याच पोळीवर तूप ओढणे	स्वतःचाच स्वार्थ साधून घेणे
४४	लिया भोगासी असावे सादर	नशिबात आले ते स्वीकारणे
४५	ावळा देऊन कोहळा काढणे	्वार्थ साधण्यासाठी लहान वस्तू देऊन मोठी वस्तू मिळविणे
४६	आपण मेल्यावाचून स्वर्ग दिसत नाही	अनुभव आल्याशिवाय शहाणपण येत नाही
४७	ापले नाक कापून दुसऱ्यास अपशकुन	सऱ्याचा तोटा करण्यासाठी प्रथम स्वतःचे नुकसान करून घेणे
४८	आधीच तारे त्यात गेले वारे	चित्र व्यक्तीच्या वर्तनात भर पडणारी घटना घडणे
४९	ाधीच मर्कट तशातही मद्य प्याला	ाधीच करामती त्यात मद्य प्राशन केल्याने बिकट स्तिथि निर्माण होने
५०	अडक्याची अंबा आणि गोंधळाला रुपये बारा	मुख्य गोष्टीपेक्षा नको त्या गोष्टींचा खर्च जास्त असणे

५१	आग रामेश्वरी बंब सोमेश्वर	रोग एकीकडे इलाज दूसरीकडे
५२	आयजीच्या जीवावर बायजी उदार	दुसऱ्याचा पैसा खर्च करून औदार्य दाखवणे
५३	आग खाईल तो कोळसे ओकेल	जसे कृत्य तसे फळ
५४	आठ पूरभय्ये नऊ चौबे	खूप बिंडोक लोकांपेक्षा कमी बुद्धिमान चालतील
५५	आधणातले रडतात व सुपातले हसतात	स्वता संकटात असतानाही दुसऱ्याचे दुःख पाहून खुप हसू येने
५६	इकडे आड तिकडे विहीर	दोन्ही बाजूंनी अडचणीची परस्थिती निर्माण होणे
५७	इच्छा परा ते येई घरा	दुसऱ्याच्या बाबतीत वाइट चिंतन करते आणि तेच आपल्या वाट्याला येणे
५८	इच्छिलेले जर घडते तर भिक्षूकही राजे होते	इच्छेप्रमाणे सारे घडले तर सारेच लोक धनवान झाले असते
५९	इन मीन साडेतीन	कमीत कमी लोक हजर असणे

६०	श्वर जन्मास घालतो त्याचे पदरी शेर बांधतो	प्रत्येक जन्मास आलेल्याचे पालन पोषण होतेच
६१	ऽथळ पाण्याला खळखळाट फार	अंगी गुण थोडासा पण बढाई खुप मारने
६२	उंदराला मांजर साक्ष	वाइट गोष्टीत एकमेकांची साथ देने
६३	उचलली जीभ लावली टाळ्याला	विचार न करता बोलणे
६४	उतावळा नवरा गुडघ्याला बाशिंग	लगबगीचे वर्तन करणे
६५	उठता लाथ बसता बुक्की	अनादर टाळण्यासाठी पुन्हापुन्हा दंड देने
६७	ऽत्या पाखराची पिसे मोजणे	अगदी सहज अवघड गोष्टीनचे मूल्यांकन करणे
६८	ऽतावळी बावरी म्हाताऱ्याची नवरी	अति उतावळेपणा त्रासदायक असतो
६९	उद्योगाचे घरी रिद्धी – सिद्धी पाणी भरी	जेथे उद्योग असतो तेथेच लक्ष्मी संपत्ती येते

७०	ंबर पिकले आणि नडगीचे (अस्वलाचे) डोळे आले	्रायद्या घेण्याची वेळ येणे; पण आस्वाद न घेता येणे
७१	ऊराचे खुराडे आणि चुलीचे तुणतुणे	अतिशय बिकट परस्थिती
७२	ीर गेला लुटी आणल्या दोन मुठी	मनुष्य आपल्या क्षमतेनुसार जगतो
७३	ठकराल माती तर पिकतील मोती	शेतीत चांगली मशागत केल्यास चांगले पीक येते
७४	उखळात डोके घातल्यावर मुसळाची भीती कशाला?	्वादे काम घेतल्यानंतर त्यासाठी पडणाऱ्या श्रमांचा विचारन करने
७५	चल पत्रावळी म्हणे जेवणारे किती?	काम सोडून भलत्याच चौकशा करणे
७६	डाला तर कावळा बुडाला तर बेडूक	गोष्टीची परीक्षा घेण्यासाठी वाट पाहणे
७७	धारीची पोते सव्वा हात रिते	उधारीचा माल नेहमीच कमी भरतो

७८	उभारले राजवाडे तेथे आले मनकवडे	श्रीमंती आली का तिच्या मागोमाग चमचे ही येतातच
७९	ऱ्याने यावे आणि ओणव्याने जावे	ताठ मानेने येणे आणि मान खली घालून जाणे
८०	उसाच्या पोटी कापूस	सद्गुणी माणसाच्या पोटी दुर्गुणी लेकरू
८१	ऊस गोड लागला म्हणून मुळासगट खाऊ नये	ांगल्या गोष्टीचा प्रमाणापेक्षा जास्त फायदा घेऊ नये
८२	एका माळेचे मणी	सर्व लोक सारख्याच स्वभावाची असणे
८३	का हाताने टाळी वाजत नाही	कोणत्याही भांडणात दोष एकाचा नसतो
८४	एक ना धड भाराभर चिंध्या	काच वेळी अनेक कामे केल्याने सर्व कामे अर्धवट होतात
८५	एकावे जनाचे करावे मनाचे	नगाचे ऐकून घ्यावे पण मनाला जे योग्य वाटेल ते करावे
८६	एकाची जळते दाढी दुसरा त्यावर पेटवू पाहतो विडी	एखाद्याच्या अडचणीच्या काळात आपला स्वार्थ साधुन घेऊ नए

८७	एकाने गाय मारली म्हणून दुसऱ्याने वासरु मारु नये	दुसऱ्याने केलेल्या वाइट गोष्टींचे समर्थन करून आपणही तीच गोष्ट करू नए
८८	एका पिसाने मोर होत नाही	थोड्याश्या यशाने जास्त आंनदित हो नका
८९	एका खांबावर द्वारका	एकाच मानसावर सर्व जबाबदाऱ्या देने
९०	एक कोल्हा सतरा ठिकाणी व्याला	एका व्यक्तीपासून अनेक जगी अपमान होणे
९१	एका कानावर पगडी घरी बाईल उघडी	बाहेर बडेजाव पण घरी दारिद्र्य
९२	एका मान्यात दोन तलवारी राहात नाहीत	दोन तेजस्वी माणसे गुण्या-गोविंदाने राहू शकत नाहीत
९३	ऐंशी तेथे पंचाऐंशी	उधळेपणाची कामे
९४	ऐरावत रत्न थोर त्यासी अंकुशाचा मार	ोठ्या व्यक्तीला तेवढ्याच यातना होतात जेवढ्या की सामान्य व्यक्तीला
९५	ाळखीचा चोर जीवे न सोडली	ोळखीचा शत्रू हा अनोळखी शत्रूपेक्षा घातक असतो

९६	शेंडी तुटो की तारंबी तुटो	कोणत्याही परिस्थितीत कामाचा शेवट करने
९७	ाझे उचलू तर म्हणे बाजीराव कोठे?	काम सोडून नुसत्या चौकशा करणे
९८	औटघटकेचे राज्य	कमी काळ टिकणारी गोष्ट
९९	करावे तसे भरावे	ृती असेल त्याप्रमाणे चांगले / वाईट फळ मिळते
००	र नाही त्याला डर कशाला?	ज्याने काही केलेच नाहीं त्याला भीति कशाची?
०१	करीन ते पूर्व	मी करेन तेच योग्य अशा विचाराने वागणे
०२	रवतीची धार पुढे सरली तरी ापते मागे सरली तरी कापते	ाही गोष्टी केल्या तरी तोटा होतो नाही केल्या तरी तोटा होतो
०३	रुन करुन भागला देवध्यानी लागला	वाईट कृत्य करून शेवटी देवा धर्माला लागणे
०४	कणगीत दाणा तर भिल उताणा	ापल्या गरजेपुरते आपल्या जवळ असले कि लोक कोणाची फिकिर करत नाहीत

०५	कधी तुपाशी तर कधी उपाशी	दररोज दिवस सारखा नसतो
०६	कशात काय अन फाटक्यात पाय	वाईटात अजुन वाईट घडणे
०७	ाठी मारल्याने पाणी दुभंगत नाही	रक्ताचे नाती बोलण्याने तुटत नाहीत
०८	काडीचोर तो माडीचोर	एखाद्या छोट्या अपराधाबरोबर मोठ्या अपराधानची जोड़ लावणे
०९	काजव्याच्या उजळ त्याच्या अंगाभोवती	गोष्टींचा प्रभाव स्वतज़:पुरताच राहने
१०	का ग बाई रोड तर म्हणे गावाची ओढ	गरज नसलेल्या गोष्टींची काळजी करणे
११	ानात बुगडी गावात फुगडी	आपल्या संपतीचे जोरा जोरा प्रदर्शन करने
१२	काल महिला आणि आज पितर झाला	अतिशय लगबगीचे लक्षण
१३	ाकडीची चोरी फाशीची शिक्षा	गुन्हा खूप लहान पण शिक्षा खूप मोठी असणे

१४	ाडीची सत्ता आणि लाखाची मत्ता बरोबर होत नाही	जे काम पैसाने होत नाही, ते अधिकाराने होते, संपत्तीपेक्षा सत्ता असणे महत्त्वाचे ठरते
१५	ावीळ झालेल्यास सर्व पिवळे दिसते	एकाच नजरेच्या दृष्टीने सर्व जगाला बघणे
१६	काना मागुन आली आणि तिखट झाली	एखाद्या गोष्टीत मागून येणे आणि श्रेष्ट होन
१७	कामापुरता मामा	एखादे काम घेईपर्यंत गोड बोलणे
१८	ावळा बसला आणि फांदी तुटली	योगायोगाने दोन गोष्टी एकाच वेळी घडणे
१९	ाखेत कळसा गावाला वळसा	जवळची वास्तु शोधण्यासाठी दूर जाणे
२०	काप गेले नी भोके राहिली	संपत्ति गेली अन फक्त आठवणी उरल्या
२१	कावळ्याच्या शापाने गाय मरत नाही	्द्र माणसाने केलेल्या दोषारोपांने थोरांचे नुकसान होत नसते
२२	ाळ आला पण वेळ आली नव्हती	मरण समोर उभे असताना थोडक्यात बचावणे

२३	ांदा पडला पेवात, पिसा हिंडे गावात	एखादी गोष्टीचा चुकीच्या मार्गाने शोध घेण्याचा प्रयत्न करणे
२४	कुंभारणीच्या घरातला किडा कुंभारणीचा	ापल्या वस्तूवर आपलाच हक्क प्रस्थापित करणे
२५	कुत्र्याची शेपूट नळीत घातले तरी वाकडे	माणसाचा मूळ स्वभाव कधीच बदलत नाही
२६	कुडी तशी फोडी	देहा प्रमाणे आहार, कर्तुत्वा प्रमाणे मिळणे
२७	कुऱ्हाडीचा दांडा गोतास काळ	क्त स्वार्थासाठी दुष्ट बुद्धीने शत्रूला मदत करून आपल्याच माणसाचा तोटा करणे
२८	केळीला नारळी अन घर चंद्रमौळी	खुप दारिद्र्याची बिकट अवस्था येणे
२९	स उपटल्याने का मढे हलके होते	मोठ्या उपायांची जेथे गरज असते तेथे छोट्या उपायांनी काहीही फरक पडत नाही
३०	केळी खाता हरखले, हिशेब देता चरकले	गोष्टीचा उपभोग घेताना मजा वाटते पण पैसे देताना जीव घालमेल होतो

३१	कोळसा उगळावा तितका काळाच	वाईट गोष्टीबाबत जितकी जास्त चर्चा करावी तितकीच ती अधिक वाईट होते
३२	कोल्हा काकडीला राजी	लहान लहान गोष्टींनी खुश होतात
३३	कोणाच्या गाई म्हशी आणि कोणाला उठा बशी	गुन्हा एकाचा शिक्षा दुसऱ्याला
३४	कोठे इंद्राचा ऐरावत, कोठे श्यामभट्टाची तट्टाणी	लहान गोष्टींची तुलना शुल्लक गोष्टींबरोबर करणे
३५	खऱ्याला मरण नाही	खरे एकदिवस सर्वांच्या समोर येते
३६	खर्चणार्याचे खर्चते आणि कोठावळ्याचे पोट दुखते	खर्च करणारा खर्च करत असतो मात्र दुसरयाच् एखादयाला कुरकुर लागते
३७	खाऊ जाणे तो पचवू जाणे	एखादे काम धाडसाने करणारा त्याचे परिणाम भोगण्यास ही तैयार असतो
३८	खान तशी माती	आई-वडिलांप्रमाणे त्यांच्या मुलांचे वागने असणे
३९	खायला काळ भुईला भार	काम न करणारा व्यक्ति सर्वांला भारदार वाटतो

४०	खाई त्याला खवखवे	जो वाईट कृत्य करतो त्याला मनात भीति असते
४१	खाऊन माजावे टाकून माजू नये	दान करावे पण संपत्तीचा गैरवापर करू नये
४२	खोट्याच्या कपाळी गोटा	खोटेपणा वाइट गोष्टींकडे परावर्तित करतो
४३	गरज सरो, वैद्य मरो	रज असेपर्यंत त्या माणसाशी संबंध ठेवणे व गरज संपल्यावर त्याला विसरुन जाने
४५	ळ्यात पडले झुंड हसून केले गोड	ळ्यात पडल्यावर वाईट गोष्टी सुद्धा गोड मानून घ्यावे लागतात
४६	ग ची बाधा झाली	अभिमान गर्व चढणे
४७	गरजेल तो पडेल काय	फ़क्त तोड़ाने बोलणाऱ्या माणसाकडून काही होत नाही
४८	ारजवंताला अक्कल नसते	रजू वक्तिला दुसऱ्याचे बोलणे व वागणे हवे तसे न कही बोलता सहन करावे लागते
४९	गर्वाचे घर खाली	गर्विष्ठ माणसाची नेहमी शेवटी अपमानच होतो

'५०	ळ्यातले तुटले ओटीत पडले	नुकसान होता होता वाचले
'५१	गाढवापुढे वाचली गीता, कालचा गोंधळ बरा होता	मुर्खाला कितीही समज दिला तरी त्याचा काहीच उपयोग नसतो
'५२	ाड्याबरोबर नळ्याची यात्रा	मोठ्यांच्या आश्रयाने लहानांचाही फायदा होणे
'५३	ाढवाला गुळाची चव काय?	ज्याला एखाद्या गोष्टीचा गंध नाही त्याला त्या गोष्टीचे महत्त्व कळू शकत नाही
'५४	गाढवाच्या पाठीवर गोणी	व्राद्या गोष्ट असून उपयोग नाही तर तिचा फायदा घेता यायला हवा
'५६	गाव करी ते राव न करी	श्रीमंत मानुस स्वतःच्या बळावर जे करू शकणार ाही ते अन्य माणसे एकीच्या बळावर करू शकतात
'५७	ाढवाचा गोंधळ व लाथांचा सुकाळ	बिंडोक माणसांच्या गोंधळात एकमेकांवर आरोप करण्यात वेळ जातो
'५८	गाय व्याली, शिंगी झाली	आकस्मित घटना घडते
'५९	ळे आणि हनुमान बेंबी चोळे	खाद्याचे नुकसान करूँन आपन काहीच केले नहीं ऐसे दर्शवणे

६०	गोगलगाय न पोटात पाय	हेरून निर्मल दिसणारी पण मनात कपट असणारी व्यक्ती
६१	घरचे झाले थोडे व्याह्याने धाडले घोडे	अडचणीत आणखी भर पड़ने
६२	घर फिरले म्हणजे घराचे वासेही फिरतात	बिकट परिस्थिती आली म्हणजे सारे त्याच्याशी वाईटपणे वागू लागतात
६३	घरोघरी मातीच्या चुली	प्रत्येकाची सारखीच परिस्थिती असणे
६४	घर ना दार देवळी बिर्हाड	स्वताच्या डोक्यावर जबाबदारी नसलेली व्यक्ती
६५	घडाई परिस मडाई जास्त	गरजेच्या गोष्टीपेक्षा त्या गोष्टींचा खर्च जास्त असणे
६६	घेता दिवाळी देता शिमगा	्रटना आनंद वाटतो पण देताना मात्र ओरडाओरड
६७	घोडे कमावते आणि गाढव खाते	एकाने कष्ट करावे व निरुपयोगी व्यक्तीने त्याचा गैर फायदा घ्यावा
६८	वलीची कोंबडी आणि पावली फळणावळ	रजेच्या कामापेक्षा देखभालीचा खर्च जास्त असणे

६९	ार दिवस सासूचे चार दिवस सुनेचे	प्रत्येकाला चांगले दिवस येतेच
७०	र जणांची आई बाजेवर जीव जाई	जबाबदारी प्रत्येकाची असली तरी मात्र काळजी कोणीच घेत नाही
७१	चिंता परा येई घरा	दुसऱ्याचे वाईट चिंतित राहिले, कि कधीतरी आपलीवरच उलटते
७२	ोखलात दगड टाकला आणि अंगावर शिंतोडे घेतला	स्वतःच्याच तोड़ने, कृत्याने, हाताने स्वतःची बदनामी करून घेणे
७३	लीपुढे शिपाई अन घराबाहेर भागुबाई	ारात तेवढा शूर पणाचा आव आणायचा पण बाहेर मात्र भागुबाई
७३	र सोडून संन्याशालाच फाशी	रा अपराधी सोडून निरपराधी माणसाला शिक्षा देणे
७४	चोराच्या मनात चांदणे	वाईट कृत्य करणाऱ्याला आपले कृत्य उघडकीला येईल की काय अशी सतत भीती असते
७५	चोरावर मोर	खाद्या गोष्टीच्या बाबतीत दुसऱ्याला कमी लेखने
७६	चोरांच्या हातची लंगोटी	ज्याच्याकडून काही मिळण्याची अपेक्षा नसते

		त्याच्याकडून काहीतरी मिळणे
७७	राची पावली चोराला ठाऊक	वाईट माणसांनाच वाईट माणसांच्या युक्त्या कळतात
७८	चालत्या गाडीला खीळ	सुरलीत चालणाऱ्या कमात अडचण निर्माण होणे
७९	शी देणावळ तशी धुणावळ	कामाच्या मोबदल्याच्या प्रमाणातच काम करणे
८०	लात राहून माशाशी वैर करू नये	ज्यांच्या बरोबर रहावे जगावे लागते त्यांच्याशी शत्रुत्व करू नये
८१	जळतं घर भाड्याने कोण घेणार?	नुकसान देणाऱ्या गोष्टीना कोण स्वीकरणार?
८२	नवे घातल्याने ब्राह्मण होत नाही	हेरील दिखाव्यामुळे आतून मनुष्य ज्ञानी होत नाही
८३	ावे त्यांच्या वंशा तेव्हा कळे	सऱ्याच्या परस्थितीत आपण जावे तेव्हा तिचे खरे ज्ञान समझते
८४	ीत्या हुळहुळे आणि मेल्या कौनवले	जिवंत असताना दुर्लक्ष करायचे व मेल्यावर गोड़ कौतुक करायचे

८५	जेवेण तर तुपाशी नाही तर उपाशी	खुप हट्टी वागणे
८६	ज्याची खावी पोळी त्याची वाजवावी टाळी	ापल्यावर जो उपकार करतो त्याचे गुणगान गावे
८७	झाकली मूठ सव्वा लाखाची	वाइट नेहमी झाकून ठेवावे
८८	जे न देखे रवि ते देखे कवी	े स्वता सूर्य पाहू शकत नाहीत ते कोणताही कवी विचारानी पाहू शकतो
८९	ो गुळाने मरतो त्याला विष कशास?	जिथे गोड बोलून काम होत असेल तिथे कठोर उपायांची गरज नसते
९०	ज्या गावच्या बोरी, त्या गावच्या बाभळी	माणसे एका ठिकांची असतात त्यांनी एकमेकांची मापे कडु नए
९१	याच्या हाती ससा, तो पारधी	ज्याच्याकड़े जे कर्तुत्व असते गोष्ट दिली जाते
९२	्याचे करावे बरे तो म्हणतो माझेच खरे	एखाद्याचे भले करायला जावे तर तो आपलेच म्हणणे चालवण्याचा प्रयत्न करतो
९३	ाकीचे घाव सोसल्यावाचुन	कष्ट सोसल्याशिवाय फल नाही

	देवपण येत नाही	
९४	ढवळ्या शेजारी पवळ्या ांधला वाण नाही, पण गुण लागला	ाईट दोष अंगी लवकर लागतात म्हणजेच वाईट माणसांच्या संगतीने चांगला माणूसही लगेच बिघडतो
९५	ढेकणाच्या संगे हिरा जो भंगला, कुसंगे नाडला साधू तैसा	वाईट संगतीचे परिणाम वाईटच होतात
९६	ळे राखील तो पाणी चाखील	एखादे काम सोपवल्यानंतर फायदा करून घेणे
९७	रण्याचे कोळसे, म्हाताऱ्याला बाळसे	विरुद्ध गोष्टी होने
९८	तट्टाला टूमणी, तेजीला इशारत	मूर्खाला शिक्षा देऊन जी गोष्ट समजत नहीं ती शहाण्याला इशाऱ्याने समजते
९९	ताकापुरते रामायण	ापले काम होईपर्यंत त्याची खुशामत काम करणे
००	ान दगडात त्रिभुवन आठवते	संसार केल्यावरच खरे मर्म कळते
०१	ीथ आहे तर भट नाही, भट	वरा आहे तर नवृ नाहीं आणि नवरी आहे तेर नवरा

	आहे तर तीथ नाही	नाही
़़०२	तुकारामबुवांची मेख	न सुटणारी गोष्ट
़०३	ू दळ माझे आणि मी दळते गावच्या पाटलाचे	ापले काम दुसऱ्याने करावे आपण मात्र गावचे काम करावे
़०४	तेल गेले तूप गेले हाती धुपाटणे आले	एकही गोष्ट पूर्ण न होणे
़०५	तेरड्याचा रंग तीन दिवस	ाणत्याही नविन गोष्टीची नवलाई अगदी कमी वेळ टिकते
़०६	तोंड दाबून बुक्क्यांचा मार	विनाकारण शिक्षा करणे आणि त्याला प्रतिउत्तर देण्यास करने
़०७	तोबऱ्याला पुढे, लगामाला पाठीमागे	खायला पुढे कामाला मागे
़०८	थेंबे थेंबे तळे साचे	ुरुवातीला शुल्लक वस्तूंचा संग्रह कालांतराने मोठा साठा होतो
़०९	ोरा घराचे श्वान सर्व ही देती	ोठ्या माणसांचा आश्रय आधार घेणाऱ्याला कारण

	मान	नसताना मोठेपणा दिला जातो
११०	दगडापेक्षा वीट मऊ	ाठ्या संकटापेक्षा लहान संकट कमी नुकसान करते
१११	दस की लकडी एक्का बोजा	नर्वांच्या सहकार्याने मोठे काम अगदी सहजरित्या पूर्ण होते
११२	दहा गेले, पाच उरले	जीवन कमी उरणे
११३	दात कोरून पोट भरत नाही	मोठ्या व्यवहारात काटकसर करून चालत नाही
११४	दाम करी काम, बिवी करी सलाम	पैसे टाकले की कोणतेही काम सहजरीत्या होते
११५	ाखविलं सोनं हसे मुल तान्हं	पैशाचे लालच दाखविताच अवघड कामे ही लगेच होता
११६	दात आहेत तर चणे नाहीत, चणे आहेत तर दात नाहीत	एक गोष्ट असली तरी तिच्या जोडीला पाहिजे ती गोष्ट नसणे
११७	दिल चंगा तो कथौटी में गंगा	ापले मन साफ असल्यास पवित्र गंगा ही पवन होते

११८	दिव्याखाली अंधार	मोठ्या माणसातही दोष असतात
११९	दिल्ली तो बहुत दूर है	भरपूर गोष्टी करने बाकी आहे कारन मंजिल खुप लांब आहे
१२०	दिवस बुडाला मजूर उडाला	जाने काम करणारा स्वतःचं समजून कधीच काम करणार नाहीं कामाची वेळ संपते तोच ते निघून जाणार
१२१	दुरून डोंगर साजरे	णतीही गोष्ट लांबूनच चांगली दिसते; परंतु जवळ आल्यावर तिचे खरे रूप समझते
१२३	दुभत्या गाईच्या लाथा गोड	जाऊंन ज्याच्या पासून काही फायदा होणार आहे, त्याचा त्रासदेखील मनुष्य आज सहन करतो.
१२४	सऱ्याच्या डोळ्यातील कुसळ दिसते; पण आपल्या ळ्यातले मुसळ दिसत नाही	दुसऱ्याचा छोटासा दोष दिसतो; पण स्वार्थामुळे स्वतःच्या मोठ्या दोषांकडे लक्ष जात नाहीं
१२५	दुधाने तोंड भाजले, कि ाकपण फुंकून प्यावे लागते	एकदा अद्दल घडली, की मानुस सावधगिरी बाळगतो
१२६	देश तसा वेश	देशानुसार बदलणारे जीवन

१२७	...व तारी त्याला कोण मारी?	...आपल्यावर देवाची कृपा असल्यास कोणीही आपले वाईट करू शकत नाही
१२८	देखल्या देवा दंडवत	सहज दिसला म्हणून विचारणा करणे
१२९	...द्णे कुसळांचे घेणे मुसळाचे	पैसे कमी आणि काम जास्त
१३०	दैव देते आणि कर्म नेते	...शिबात असते पण स्वतःच्या कामामुळे तोटा होतो
१३१	दैव नाही लल्लाटी, पाऊस पडतो शेताच्या काठी	...र नशिबात नसेलच तर तोंडासमोरिल घास सुद्धा दूर जातो
१३२	...व आले द्यायला अन् पदर नाही घ्यायला	...शिबात उसने पण पदरात पैन पाडून न घेता येणे
१३३	...व उपाशी राही आणि उद्योग पोटभर खाई	...पल्या नशिबावर अवलंबून असणारे नेहमी उपाशी राहतात तर उद्योगी लोग पोटभर खातात.
१३४	...ोन मांडवांचा वऱ्हाडी उपाशी	दोन्ही बाजूवर अवलंबून असणारे लोग उपाशी मरतात
१३५	दृष्टीआड सृष्टी	...आपल्या पाठीवर जे बोलतात त्याकडे दुर्लक्ष करावे

?३६	धर्म करता कर्म उभे राहते	एखादी चांगली गोष्ट करताना त्याबरोबर एखादी वाइट गोस्त होते
?३७	नगराची कुत्रे लेंड्यापाशी ना मेंढ्यापाशी	हे लक्षण कोणत्याच कामचे नाहीं
?३८	धार्याला (मोरीला) बोळा व दरवाजा मोकळा	छोट्या गोष्टीची काळजी घेत असताना मोठी कडे दुर्लक्ष करणे
?३९	धिटाई खाई मिठाई, गरीब खाई गचांड्या	श्रीमंताचे काम लगेच होते तेर गरीबाला खेतरे घालयला लागतात
?४०	नकटीच्या लग्नाला सतराशे विघ्ने	काम करणाऱ्यांच्या मार्गात अनेक अडचणी येणे
?४१	दीचे मूळ आणि ऋषीचे कूळ पाहू नये	नदीचे उगमस्थान व ऋषीचे कूळ कधीच पाहू नये कारण दोघातही दोष असतोच
?४२	न कर्त्याचा वार शनिवार	खादे काम करायचे नसले की कारण देऊन टाळने
?४३	नव्याचे नऊ दिवस	ोणत्याही गोष्टीचा नवीन पणा काही काळ असतो कालांतराने तो नाहीसा होतो

२४४	नळी फुंकली सोनारे इकडून तिकडे गेले वारे	केलेल्या उपदेशाचा मनावर शून्य परिणाम होणे
२४५	नागेश्वराला नागवून सोमेश्वराला वात लावणे	एकाचे हड़पूण दुसऱ्याला दान देणे
२४६	नाकापेक्षा मोती जड	मालकापेक्षा नोकर बाजीराव असणे
२४७	नाव सोनुबाई हाती कथलाचा वाळा	नुसतेच नाव मोठे पण लक्षण खोटे
२४८	नाव देवाचे आणि गाव पुजाऱ्याचे	देवाच्या नावाने स्वताचा स्वार्थ पाहणे
२४९	नाक दाबले, की तोंड उघडते	खाद्या मांसाकडून एखादी गोष्ट काडून घेण्यासाठी त्या माणसाचे मर्म जाणून त्यावर घाव टाकणे
२५०	नागव्यापाशी उघडा गेला, सारी रात्र हिवाने मेला	अगोदरच दरिद्री असणाऱ्या मानसाकडे मदतीला जाणे
२५१	नागिन पोसली आणि पोसणाराला डसली	आपन जिनला संभालले त्यांनीच आपला विश्वासघात केला

१५२	नाचता येईना अंगण वाकडे	एखादे काम आपल्याला व्यवस्थित जमत नसेल व्हा आपण आपला कमीपणा लपविण्यासाठी इतर गोष्टीत चूका काढतो
१५३	नावडतीचे मीठ आळणी	खादया माणसाने कोणतीही गोष्ट कितीही चांगली केली तरी आपल्याला ती वाईटच दिसते कारन आपन त्याचा द्वेष करतो
१५४	निंदकाचे घर असावे शेजारी	आपल्या शेजारी निंदा करणारा माणूस असावा त्यामुळे आपले दोष आपल्याला समझतात
१५५	नेसेन तर पैठणी (शालू) च सेन, नाही तर नागवी बसेन	स्वताचा हट्ट पूर्ण करने
१५६	पळसाला पाने तीनच	सगळीकडे सारखीच परिस्थिती असणे
१५७	डलेले शेण माती घेऊन उठते	चांगल्या माणसावर एकदा काहीतरी आरोप झाला आणि त्याने किती जरी प्रयत्न केले तरी त्याच्या जीवनावर थोडा का होईना डाग हा राहतोच
१५८	पदरी पडले पवित्र झाले	आहे त्या गोष्टीत समाधान मानने
१५९	पायाची वाहन पायीच बरी	ज्या त्या माणसाला त्याच्या जागेनुसार वागणूक दिली पाहिजे

२६०	पाचामुखी परमेश्वर	जास्त लोक जे बोलतील टेक योग्य मानावे
२६१	पाप आढ्यावर बोंबलते	पाप समोर आल्याशिवाय राहत नाही
२६२	पाची बोटे सारखी नसतात	सर्व माणसे एकसारखी नसतात
२६३	यलीची सामसूम चिपट्याची धामधूम	मोठी शांत असताना छोट्यांचा आवाज वाढणे
२६४	ाण्यामध्ये मासा झोप घेतो सा जावे त्याच्या वंशा तेव्हा कळे	अनुभवाशिवाय अक्कल येत नाही
२६५	ाहुनी आली आणि म्होतुर लावून गेली	ात पाहुणे म्हणून आले आणि नुकसान करून गेले
२६६	पी हळद नि हो गोरी	कोणत्याही गोष्टीत गड़बड़ करणे
२६७	पुत्र मागण्यास गेली भ्रतार नवरा घालवून आली	खरच फायदा होईल म्हणून जाणे परंतु परत नुकसान करूनच येणे
२६८	ढच्याच ठेच मागचा शहाणा	मोरच्या माणसाच्या अनुभवावरून इतर लोक बोध न असतात आणि टी चूक परत सावधपणे वागतात

२६९	पुढे तिखट मागे पोचट	नमोरून पहिले तर फार मोठे वाटते पण प्रत्यक्षात जवळून बघितले की तसे नसते
२७०	पै दक्षिण लक्ष प्रदक्षिणा	पैसा कमी मिलने पण काम जास्त करने
२७१	ोटी कस्तुरी वासासाठी फिरे भिरीभिरी	ाजारी पडलेली वस्तु शोधण्यासाठी गावभर फिरणे
२७२	र होईल ना व सवत साहिना	ापल्याकडून होत नाही व दुसऱ्यालाही करू द्यायचे नाही
२७३	फासा पडेल तो डाव राजा बोलेल तो न्याय	्का राजाने दिलेला निर्णय जरी अमान्य असेल तरी तो मानवा लागतो
२७४	ले वेचली तिथे गोवर्या वेचणे	ायुष्यात जेथे सुख अनुभवले तेथेच वाईट दिवस पाहण्याचे नशिबीत आले
२७५	फुल ना फुलाची पाकळी	खुप काही देण्याचे सामर्थ्य नसल्याने त्यातील थोडासा भाग देने
२७६	टका डोळा काजळाने साजरा करावा	गावरचा दोष मिटत नसतो तो झाकण्याचा प्रयत्न करावा

२७७	बडा घर पोकळ वासा	दिसण्या श्रीमंती पण प्रत्यक्षात तिचा अभाव
२७८	बळी तो कान पिळी	ताकतवर मनुष्य इतर लोकावर सत्ता गाजवितो
२७९	क्रीचे शेपूट माशाही मारीना व लाजही राखीना	अशी गोष्ट ज्याचा फायदा नाही
२८०	बाप से बेटा सवाई	बापापेक्षा मुलगा अधिक कर्तुत्ववान
२८१	बाप तसा बेटा	वडिलांच्या अंगचे गुण पोरात उतरणे
२८२	बावळी मुद्रा देवळी निद्रा	दिसण्यास अडानी पण व्यवहार हुशार
२८३	रात तुरी भट भटणीला मारी	जुन्या गोष्टीवरुन भांडण करणे
२८४	बारक्या फणसाला म्हैस राखण	आपल्याला ज्याच्या पासून भीति धोका आहे त्याच्याकडे आपल्या संरक्षणाची जबाबदारी देणे
२८५	बुडत्याला काडीचा आधार	संकट काळी कुणाकडून सुदधा मिळालेली मदत मोठी ठरते

?८६	?ैल गेला आणि झोपा केला	एखादी गोष्ट घडून गेल्यावर तिचे उपाय योजना करण्यासाठी केलेली प्रयत्न निष्फल ठरतात
?८७	बोलेल तो करेल	नुसती बडबड करुण काही साध्य होत नाही
?८८	?डकी आली व केस कर झाली	विधवा स्त्री आली अन लग्न लावून गेली
?८९	भटाला दिली ओसरी भट हातपाय पसरी	?यक्तीला आश्रय दिला तर तो समाधान न मानता अधिक फायदा घेण्याचा प्रयत्न करतो
?९०	?रवशाच्या म्हशीला टोणगा	?्या व्यक्तीवर विश्वास आहे अशाच व्यक्ती कडून विश्वासघात होणे
?९१	?ित्यापाठी ब्रह्मराक्षस बिद्री	काही कारण नसताना लोक भीत असतात
?९२	भिंतीला कान असतात	?पवलेली गोष्ट समोर आल्याशिवाय राहात नाही
?९३	भीड भिकेची बहीण	?ीती बाळगून आपण एखाद्याला नहीं बोललो तर ?वटी आपणावर भीक मागण्याची पाळी येऊ शकते
?९४	?ीक नको पण कुत्रा आवर	मनात नसले तर मदत करू नये परंतु कामात अडथळा आणू नये

९५	गीचे घोडे की किवणाने मेले	ागीदारीतील धंद्यात फायदा गिला सगळे येतात पण जबाबदारी घ्याला कोण येत नाही
९६	ऊ सापडले म्हणून कोपराने खणू नये	चांगले पणाचा जास्त गैरफायदा घेऊ नये
९७	मनात मांडे पदरात धोंडे	मोठी स्वप्ने बघायचि परंतु पदरात काहीच नाही
९८	मनी वसे ते स्वप्नी दिसे	ऱ्या गोष्टीं सतत आपल्या मनात फिरत असतात तीच गोष्ट स्वप्नात दिसतात
९९	नाही पण जण्याची तरी असावी	एखादी वाईट गोष्ट करताना मनाला काय वाटले याचा विचार नाहीं केला तरी तरी जगाला काय वाटेल याचा विचार नेहमी करावा
००	मन जाणे पाप आपण	पाप दुसऱ्याला सांगितले नाही तरी ते आपल्या मनाला माहीतच असते
०१	मन राजा मन प्रजा	आदेश देणारे पण आपले मन आणि त्याचे पालन करणारे ही आपलेच मन
०२	ाणकीस बोललं, झुणकीस लागलं	बोलणे एकाला अन् दुसऱ्या लागणे

०३	ामुजी मेला अन् गांव गोळा झाला	लहान गोष्ट पण गावभर कालवा
०४	मांजरीचे दात तिच्या पिल्लाला लागत नाही	ाई वडिलांचे टोचून बोलणे लेकराला लागत नाही
०५	ानेवर गळू आणि पायाला जळू	रोग एकीकडे उपाय भलतीकडे
०६	मारुतीची शेपूट	सतत वाढत जाणारे काम
०७	ुगीला मिळाला गहू कुठे नेऊ अन् कुठे ठेवू	छोट्याशा गोष्टींनीही हुरळून जाणे
०८	मुंगीला मुताचा पूर	काही लोकाला छोटे संकट ही डोंगराएवढी वाटते
०९	मुलाचे पाय पाळण्यात दिसतात	हान वयातच मुलाच्या भावी गुणदोषांचे दर्शन होते
१०	ूर्ख लोक भांडते वकील घरी बांधते	भांडण दोघांचे अन् लाभ तिसऱ्याला
११	म्हशीला मणभर दूध	एखाद्याचे मेल्यावर कौतुक करणे

३१२	म्हातारीने कोंबडे लपविले म्हणून उजडायचे राहत नाही	ज्या गोष्टी होने अटल असतात त्या कोणाच्या थांबवल्याने थांबत नाहीत
३१३	यथा राजा तथा प्रजा	सामान्य लोक नेहमी मोठ्यांचे नक्कल करतात
३१४	ा बोटाची थुंकी त्या बोटावर करणे	गंडवागंडवी करणे
३१५	रे माझ्या मागल्या	एखाद्याने कितीही चांगला सल्ला देऊन ही पूर्वीप्रमाणेच वागणे
३१६	ये रे कुत्र्या खा माझा पाय	स्वता आपणहून संकट अंगावर घेणे
३१७	रंग जाणे रंगारी	ज्याची विद्या त्यालाच माहीत
३१८	रात्र थोडी सोंगे फार	कामे खुप पण थोडा वेळ असणे
३१९	त राऊत रडत राव घोड्यावर स्वार	इच्छा नसताना एखादे काम करावे लागने
३२०	रामाशिवाय रामायण कृष्णाशिवाय महाभारत	एखाद्या कतेथ गरजेच्या गोष्टींचा अभाव

३२१	राईचा पर्वत करणे	मूळ गोष्ट अगदी क्षुल्लक असता तिचा विपर्यास करून सांगणे
३२२	राज्याचे घोडे आणि खासदार उडे	वस्तू एकाची मिजास दुसऱ्याची
३२३	रोज मरे त्याला कोण रडे	तीच ती गोष्ट वारंवार होऊ लागली म्हणजे त्यातील स्वारस्य नष्ट होते व तिच्याकडे कोणीही लक्ष देत नाही
३२४	लग्नाला वीस तर वाजंत्री ला तीस	काम सोडून नको ते उपद्याप करणे
३२५	लकडी दाखविल्या शिवाय मकडी वळत नाही	दम दिल्याशिवाय शिस्त लागत नाही
३२६	लग्नाला गेली आणि बारशाला आली	खुप वेळाने पोहोचणे
३२७	लंकेत सोन्याच्या विटा	दुसऱ्या ठिकाणी असलेल्या गोष्टींचा फायदा आपल्याला नसतो
३२८	लाज नाही मला कोणी काही म्हणा	जो मानुस निर्लज्ज असतो तो दुसऱ्याने केलेल्या टीकेची पर्वा करत नाही

‌२९	लेकी बोले सुने लागे	‌काला उद्देशून बोलने पण ते दुसऱ्याला लागेल असे बोलणे
‌३०	‌ोका सांगे ब्रह्मज्ञान स्वतः मात्र कोरडे पाषाण	लोकांना सल्ले द्याचे पण स्वता मात्र त्याप्रमाणे वागायचे नाही
‌३१	‌ळणाचे पाणी वळणावर जाणे	आयुष्यात ज्या गोष्टी घडायच्या त्या घडतच राहणार
‌३२	वरातीमागून घोडे	वेळ काळ निघून गेल्यावर काम करणे
‌३३	वारा पाहून पाठ फिरविणे	परिस्थिती पाहून काम करणे
‌३४	‌ाहत्या गंगेत हात हात धुणे ‌ंवा आपल्या तव्यावर पोळी भाजून घेणे	चालू काममधे आपला फायदा करून घेणे
‌३५	‌ासरात लंगडी गाय शहाणी	‌र्ख माणसा थोडेसे ज्ञान असणारा व्यक्ति ही श्रेष्ठ असतो
‌३६	‌ाघ म्हटले तरी खातो आणि ‌ाघोबा म्हटले तरी खातोच	‌ापण वाइट व्यक्तीला चांगले म्हणा की वाइट तो त्रास देणारच

३७	विंचवाचे बिऱ्हाड पाठीवर	जगण्यात जेवढ्या वस्तु पुरेश्या आहेत तेवढ्याच घेऊन फिरणे
३८	विशी विद्या तिशी धन	आयुष्यात वेळेत कामे केली की त्यावरून कर्तुत्वाचा अंदाज बांधता येतो
३९	विचाराची तूट तेथे भाषणाला उत	बिंडोकानच्या गर्दीत नुसती बडबड असते
४०	विश्वासही ठेवला घरी चारी सुना गरवार करी	आपल्याच माणसाने विश्वासघात करणे
४१	शहाण्याला शब्दाचा मार	शहाण्या शब्दांनी समजवले तरी त्याला समझते
४२	शितावरून भाताची परीक्षा	वस्तूच्या लहान भागावरून त्या पूर्ण वस्तुचे मुल्यांकन करणे
४३	शेरास सव्वाशेर	एकाला दुसरा वरचढ भेटणे
४४	शेजी देईल काय आणि मन धायेल काय?	जारणीने एखादा पदार्थ सढळ हाताने करून दिला तरीच मनाची तृप्ति होऊ शकत नाही
४५	शेजीबाईची कढी, धावधाव	एकाची वस्तू घेऊन दुसऱ्यावर उपकार दाखविणे

	वाढी	
३४६	ुद्ध बीजापोटी फळे रसाळ गोमटी	चांगल्याच्या बरोबर चांगल्या गोष्टी येतात
३४७	सगळेच मुसळ केरात	केलेले सर्व परिश्रम वाया जाणे
३४८	रड्याची धाव कुंपणापर्यंतच	प्रत्येकाच्या कामाची सिमा ठरलेली असते
३४९	मर्थाघरचे श्वान त्याला सर्व देती मान	ोठ्या व्यक्तिच्या घरच्या नोकरालहि मान द्यावा लागतो
३५०	संन्याशाच्या लग्नाला शेंडीपासून सुरुवात	मुळापासून गोष्टीची सुरुवात करणे
३५१	संग तसा रंग	संगत असेल तसे वर्तन होते
३५२	ारा गांव मामाचा एक नाही कामाचा	जवळ भरपूर व्यक्ती आहेत पण कोणीच उपयोगी नाहीं
३५३	ाप साप म्हणून भुई धोपटणे	संकट नसताना त्याचा आभास करने

५४	सात हात लाकुड नऊ हात ढलपी	एखादी गोष्ट खूप मोठी करूँन फुगवून सांगणे
५५	ांगी तर सांगी म्हणे वडाला वांगी	अशक्य गोष्ट साकरने
५६	ुरुवातीलाच माशी शिंकली	सुरवातीलाच अपशकून
५७	ुंभ जळाला तरी पीळ जात नाही	संपत्ति गेली तरी अकड़ जात नाही
५८	स्नान करून पुण्य घडे तर पाण्यात बेडूक काय थोडे	वरवरच्या दिखाव्याने पुण्य प्राप्त होत नाही
५९	हत्तीच्या पायी येते आणि मुंगीच्या पायी जाते	इट गोष्टी लवकर येतात पण कमी होताना जातात
६०	हृदयाचा उन्हाळा आणि डोळ्यांच्या पावसाळा	बनावट रडने, अश्रू ढाळणे
६१	त्तीच्या दाढे मध्ये मिऱ्याचा दाणा	मोठ्या उपायांची गरज असताना अतिशय छोटे उपाय करावे

३६२	हत्ती गेला पण शेपूट राहिले	कामाच्या मोठा भाग पूर्ण झालं आणि फक्त थोडे शिल्लक राहिले
३६३	न्हवायाच्या घरावर तुळशीपत्र	स्वताच दुसऱ्याची वस्तू तिसऱ्याला नेऊन देणे
३६४	हत्ती बुडतो अन् शेळी ठाव मागते	ज्या गोष्टी केरनीसाठी मोठे धदवतात ते थे लहान लोग उडया मारतात
३६५	हात ओला तर मित्र भला	तुमच्या पासून काहीतरी मिळणार असेल तर लोक तुमचीशी गोड़ वागतात
३६६	हात फिरे तिथे लक्ष्मी वसे	प्रयन्तशील माणसाच्या घरी लक्ष्मी आणि संपत्ती नांदते
३६७	हातच्या काकणाला आरसा कशाला	स्पष्ट झालेल्या गोष्टीला पुरावा नको
३६८	हाजिर तो वजीर	जो ऐन वेळेला उपस्तिथअसतो त्याचाच फायदा होतो
३६९	हातचे सोडून पळत्याच्या मागे लागणे	आपल्याला मिलते ते सोडून नको त्या गोष्टींसाठी प्रयत्न करने

३७०	हिरा तो हिरा गार तो गार	गुणी माणसाचे गुण कधीच लपत नाही
३७१	चांगल्या मनुष्याचा लेकरू नाठाळ	चांगल्या मनुष्याचा लेकरू नाठाळ
३७२	होळी जळाली आणि थंडी पळाली	होळी सनानंतर थंडी कमी होते
३७३	श्रीच्या मागोमाग ग येतो	ऐश्वर्य, संपत्तीबरोबर नेहमी गर्व येत
३७४	ष्ट करणार त्याला देव देणार	परिश्रम केल्यास असाध्य बाब साध्य होऊ शकते
३७५	जिच्या घरी ताक तिचे वरती नाक	समर्थ व्यक्ती आपल्या संपतिचा बडेजाव करतो
३७६	ज्वारी पेरली तर गहू कसा उगवणार?	वाईट गोष्टीतून चांगले किवा चांगल्या गोष्टीतून वाईट तयार होत नसते
३७७	डोंगर पोखरून उंदीर काढणे	जास्त श्रम करून कमी फायदा होणे
३७८	तोंड दाबून बुक्क्यांचा मार	विनाकारण जुलूम सहन करावा लागणे

३७९	अंगाची लाही लाही होणे	खूप संतापणे
३८०	अंगाचा तीळ-पापड होणे	खूप संतापणे
३८१	अंगाची तलखी होणे	खूप संतापणे
३८२	गात नाही बळ आणि चिमटा घेउन पळ	दुर्बळ मनुष्य बलवान व्यक्ती वर सरळ हल्ला न करता छोटी खोडी काढून पसार होतो
३८३	ंतकाळापेक्षा मध्यांन्नकाळ कठीण	मरणापेक्षा भुकेच्या यातना कठीण असतात
३८४	अंथरूण पाहून पाय पसरावे	ापली आवक जेव्हढी असेल तेवढेच पैसे खर्च करावे
३८५	अंधारात केले तरी उजेडात आले	गुप्तपणे केलेली गोष्ट कधीही सर्वाना कळू शकते
३८६	अक्कल खाती जमा	नुकसान होणे
३८७	अक्कल नाही काडीची नाव सहस्त्रबुद्धे	नावाप्रमाणे लोक नसतात

३८८	अक्कल नाही काडीची म्हणे बाबा माझे लग्नं करा	क्षमता नसताना एखाद्या गोष्टीचा हट्ट करणे
३८९	अगं अगं म्हशी, मला कुठं नेशी?	एकाच्या चुकीसाठी इतर लोकाना दोष लावणे
३९०	अचाट खाणे मसणात जाणे	अती प्रमाणात कोणतीही गोष्ट घातक ठरू शकते
३९१	अठरा विश्व दारिद्र्य त्याला छत्तीस कोटी उपाय	जीवनात यशस्वी होण्यासाठी अनेक उपाय आहेत, फक्त ते आचरणात आणले पाहिजेत
३९२	अठरा विश्वे दारिद्र असणे	अति दुर्बळ असणे
३९३	अडाण्याची गोळी भल्यास गिळी	अशिक्षीत माणूस कोणालाही अडचणीत आणू शकतो
३९४	अडला नारायण गाढवाचे पाय धरी	बलाढ्य व्यक्ती गरज असताना कोणत्याही व्यक्तीकडे मदतीची याचना करू शकतो
३९५	अडला हरी गाढवाचे पाय धरी	अडचणीच्या वेळी मूर्खाचीही मनधरणी करावी लागते
३९६	अडली गाय अन फटके खाय	अडचणीत सापडलेल्या व्यक्तीस जास्त त्रास देणे.

३९७	अडली गाय खाते काय	रजू माणूस कोणत्याही अटी स्वीकारून काम करतो
३९८	अडाण्याचा गेला गाड़ा, वाटेवरची शेते काढा	मूर्ख माणूस कोणत्याही प्रकारे विचित्र वर्तन करू शकतो
३९९	अति तेथे माती	णत्याही गोष्टीचा अतिरेक झाल्यास काम बिघडते
४००	अति राग भीक माग	क्रोधामुळे कोणतीही गोष्ट साध्य करता येत नाही
४०१	अति शहाणा त्याचा बैल रिकामा	शिष्ट माणसाशी व्यवहार करताना लोक जपून वागतात त्यामुळे त्यांना काम करणे जड जाते
४०२	अतिपरीचयेत अवज्ञा	अतिघनीष्ट सबंध हानिकारक ठरू शकतो
४०३	अती झालं अन हसू आलं	खाद्या गोष्टीचा जास्त उहापोह केला तर ती गोष्ट हास्यास्पद ठरते
४०४	अनुभवल्याशिवाय कळत ाही, चावल्याशिवाय गिळत नाही	खाद्या गोष्टीत सहभाग घेतल्याशिवाय ती गोष्ट साध्य होत नाही
४०५	नोळख्याला भाकरी द्यावी पण ओसरी देऊ नये	अपरिचित माणसाशी अधिक सलगी करू नये

।०६	न्नछत्रात मिरपूड मागू नये	गरजवंत व्यक्तीला पर्याय नसतो
।०७	अपयश ही यशाची पहिली पायरी आहे	ाणत्याही यश मिळवताना सुरवातीला अपयश येऊ शकते
।०८	अपयश हे मरणाहून वोखटे	पयश मरणापेक्षा भयंकर आहे व लाजीरवाणे आहे
।०९	ापुऱ्या घड्याला डब-डब फार	कमी बुद्धिवान माणूस आपले ज्ञान उगाच सर्व दूर सांगत सुटतो
।१०	अप्पा मारी गप्पा	काही रिकामटेकडे उगाच चर्चेचे पाल्हाळ लावतात
।११	अल्प बुद्धी, बहू गर्वी	कमी बुध्दीच्या माणसास खूप गर्व असतो
।१२	ल्प मनुष्य कोपे, लहान भांडे लवकर तापे	कमी बुद्धिवान माणूस तापत असतो
।१३	वघड ठिकाणी दुखणे आणि जावई डॉक्टर	खादी गोष्ट सांगता येत नाही आणि सोसवत पण नाही
।१४	असंगाशी संग प्राणाशी गाठ	अयोग्य माणसाची सांगत धरल्यास प्राणही जाऊ शकतो

११५	असतील शिते तर नाचतील भुते	संपत्ती असलेल्या व्यक्तीकडे सर्वजण येतात
११६	ासेल तेव्हा दिवाळी नाहीतर शिमगा	रपूर द्रव्य असल्यावर चैन करायची नाहीतर गप्प बसायचे
११७	ांधळा मागतो एक डोळा देव देतो दोन	अपेक्षेपेक्षा जास्त लाभ होणे
११८	आंधळी पाण्याला गेली अन घागर फोडून घरी आली	अक्षम व्यक्तीस काम दिल्यास ते तडीस जाणे कठीण असते
११९	आंधळीपेक्षा तिरळी बरी	एखादी बाब अगदीच वाईट स्वीकारण्यापेक्षा थोडी दोष असलेली गोष्ट स्वीकार करणे कधीही चांगले
१२०	आंधळे दळते अन कुत्रे पीठ खाते	एकाने कष्ट करायचे अन दुसऱ्याने लाभ घ्यायचा
१२१	ांधळ्या प्रजेत हेकणां राजा	असहाय्य गरीब लोकांमध्ये एखादा चुकीचे निर्णय घेऊन राज्य करतो
१२२	आंधळ्याची बहियाशी गाठ	एकमेकांना मदत न करणाऱ्या व्यक्ती जवळ येणे

१२३	आई जेवू घालीना बाप भिक मागू देईना	दोन्हिकडून संकटात सापडणे
१२४	आई जेवू घालीना बाप भीक मागू देईना	दोन्ही बाजूंनी अडचण
१२५	आईचा काळ नि बायकोशी मवाळ	आईशी वाईट वागून बायकोला महत्त्व देणे
१२६	आईची माया न पोर जाई वाया	अति लाडाने मुल बिघडते
१२७	आईजीच्या जिवावर बाईजी उदार	दुसऱ्याचा पैसा दान करून स्वतः चा बडेजाव दाखविणे
१२८	आकांक्षापुढती गगन ठेंगणे	आशावाद ठेवल्यास कोणतेही लक्ष्य साध्य होते
१२९	आकारे रंगती चेष्टा	माणसाच्या बाह्य स्वरूपावरून त्याचा कार्याचा अंदाज करता येत नाही
१३०	आखाड्याच्या मैदानात पहिलवानाची किंमत	माणसाला योग्य ठिकाणीच किंमत मिळते
१३१	आखुड शिंगी आणि बहुदुधी	सर्व आपल्या मनासारखे व्हावे असे वाटणे

१३२	आग सोमेश्वरी नि बंब रामेश्वरी	गरजू माणसाला मदत न करता, गरज नसलेल्या माणसाला मदत करणे	
१३३	आगीतून निघून फुफाट्यात पडणे	एका संकटातून निघून दुसऱ्या संकटात सापडणे	
१३४	आचार तेथे विचार	चांगली संस्कृती चांगल्या विचाराना जन्म देते	
१३५	आचार भ्रष्ट नि सदा कष्ट	अनाचाराने वागणारा माणूस सदा दुःखी असतो	
१३६	आज अंबरी उद्या झोळी धरी	कधी थाटामाटात तर कधी दरिद्री राहणे	
१३७	आजा मेला नि नातू झाला	एकीकडे फायदा तर दुसरीकडे तोटा होणार	
१३८	आठ पुरभय्ये अन नऊ चौबे	मत नसल्यास सगळ्यांची चूल वेग-वेगळी असते	
१३९	आठ हात काकडी नउ हात बी	खाद्या गोष्टीची फारच स्तुती करून सादर करणे	
१४०	आठ हात लाकुड, नऊ हात धलपी	खाद्या गोष्टीची फारच स्तुती करून सादर करणे	

३४१	आडात नाही तर पोहयात कोठून येणार	एखादी गोष्ट अस्तित्वात नसतांना त्याची अपेक्षा करणे व्यर्थ आहे
३४२	आत्याबाईला मिशा असत्या तर तिला काकाच म्हटले असते	अशक्य गोष्टींची चर्चा करण्यात काही अर्थ नसतो
३४३	आधणातले रडतात अन सुपातले हसतात	दुसऱ्यांना हसताना विचार करणे क्रमप्राप्त आहे, काही दिवसांनी तशी वेळ आपल्यावरही येऊ शकते
३४४	आधी करावे मग सांगावे	ार्य तडीस गेल्याशिवाय त्याबद्दल उगाच बोलू नये
३४५	आधी जाते बुद्धी मग जाते लक्ष्मी	आधी वर्तन बिघडते मग मनुष्य कंगाल होतो
३४६	आधी पोटोबा मग विठोबा	अगोदर पोट भरावे मग देवास आळवावे
३४७	ाधीच आम्हाला हौस, त्यात पडला पाऊस	खाद्या अचानक ठरलेल्या गोष्टीत बाधा उत्पन्न होणे
३४८	ाधीच उल्हास त्यात फाल्गुन मास	आधीच हौशीने केलेलं काम अन त्याला अनुकूल परिस्थिती निर्माण होणे

४९	ाधीच मर्कट तशातच मद्य प्याला	आधीच विचित्र बुद्धीचा,अन अवास्तव प्रोत्साहन मिळाल्यामुळे त्याच्या चेष्टाना उत येतो
५०	आपण चिंतीतो एक पण देवाच्या मनात भलतेच	प्रत्येकच गोष्ट आपल्या मनासारखी होत नाही
५१	आपण शेण खायचं अन दुसऱ्याच तोंड हुंगायच	स्वतः वाईट कर्म करायचे अन दुसऱ्यावर संशय घ्यायचा
५२	आपण सुखी तर जग सुखी	आपण आनंदात असता सर्व जग सुखी वाटणे
५३	ापण हसे लोकाला अन घाण आपल्या नाकाला	ज्या दोषाबद्दल लोकास हसायचे, तोच दोष आपल्यात असताना दुर्लक्ष करणे
५४	ापला तो बाब्या दुसऱ्याच ते कारटं	स्वतःच्या चुकांकडे दुर्लक्ष करून दुसऱ्याच्या चुकांविषयी बोलणे
५५	आपला हात जगन्नाथ	आपली उन्नती आपल्यावरच अवलंबून असते, ापल्या हातात अधिकार आला तर त्याचा दुरुपयोग करून जिन्नस लाटणे
५६	ापली पाठ आपणास दिसून येत नाही	आपले दोष आपल्याला दिसत नाहीत

३५७	आपले नाक कापून दुसऱ्याला अपशकून	आपले नुकसान झाले तर दुसऱ्याचे पण नुकसान होवो ही मनीषा मनात बाळगणे
३५८	आपले नाही धड अन शेजाऱ्याचा कढ	आपली परिस्थिती चागली नसताना दुसऱ्याच्या परिस्थिती विषयी कळकळ दाखविणे
३५९	आपलेच दात अन आपलेच ओठ	आपल्या माणसांनी आपल्याच माणसाना त्रास देणे
३६०	आपल्या अळवाची खाज आपणास ठावी	आपले दोष आपल्यालाच माहित असते
३६१	आपल्या गल्लितच कुत्रे शिरजोर	आपल्या भागात आपला वरचष्मा ठेवणे
३६२	आपल्याच पोळीवर तूप ओढून घ्यायचे	इतरांचा विचार न करता स्वार्थ साधणे
३६३	आभाळ फाटल्यावर त्याला ठिगळ कसे लावायचे	मोठे संकट आले की बचाव करणे अवघड असते
३६४	आमचे गहू आम्हालाच देऊ	आपल्याच वस्तूचा चतुराईने दुसऱ्याना लाभ न मिळू देता स्वतःच लाभ घेणे

३६५	आयत्या पिठावर रेखोट्या मारणे	णतेही काम न करता दुसऱ्याच्या जिवावर उपभोग घेणे
३६६	आयत्या बिळावर नागोबा	णतेही काम न करता दुसऱ्याच्या जिवावर उपभोग घेणे
३६७	आरोग्य हेच ऐश्वर्य	चांगले आरोग्य ही यशाची गुरुकिल्ली आहे
३६८	ालिया भोगासी असावे सादर	आलेल्या संकटास कुरकुर न करता तोंड देणे भाग असते
३६९	ाली चाळीशी, करा एकादशी	परिस्थितीनुसार आपल्या सवयी बदलवणे
३७०	ालीया भोगासी असावे सादर	आपल्यावर आलेली संकटाना आपल्यालाच तोंड द्यावे लागते
३७१	ाले अंगावर घेतले शिंगावर	संकटाचा सामना धैर्याने करावा
३७२	ावळा देऊन कोहळा काढणे	अल्प आमिष दाखवून मोठे काम करून घेणे
३७३	आशेची माय निराशा	निराशा येईल म्हणून आशा कधीही सोडू नये

३७४	ासू ना मासू , कुत्र्याची सासू	आसू ना मासू , कुत्र्याची सासू
३७५	आस्मान दावणे	पराजय करणे
३७६	इकडे आड तिकडे विहीर	कोंडी होणे – दोन्ही बाजूनी संकटात सापडणे
३७७	इच्छा तसे फळ	मनात चांगले विचार ठेऊन केलेले कार्य यशस्वी होतेच
३७८	च्छिलेले घडते तर भिक्षुकही राजे होते	र्व इच्छेप्रमाणे झाले असते तर सर्व लोकं धनवान झाले असते
३७९	इजा बिजा तीजा	एकसारख्या होणाऱ्या घटना टाळता येत नाही
३८०	इज्जतीचा फालुदा होणे	अपमान होणे
३८१	ंच वाढला एरंड तरी होईना इक्षुदंड	छोट्या गोष्टी मोठ्यांशी बरोबरी करू शकत नाही
३८२	उंटावरचा शहाणा	मूर्ख सल्ला देणारा

३८४	उंटावरून शेळ्या हाकणे	आळस, हलगर्जीपणा करणे
३८४	उंटावरून शेळ्या हाकणे	कोणत्याही कामात सहभाग न घेता उगाच फुकटाचे मार्गदर्शन करणे
३८५	उंदराला मांजर साक्ष	वाईट माणसाने दुसऱ्या वाईट माणसाविषयी चांगले सांगणे
३८६	उंदीर गेला लुटी अन आणल्या दोन मुठी	मनुष्य आपल्या कुवतीनुसार काम करतो
३८७	ढेकराल माती तर पिकतील मोती	शेतीची चांगली मशागत तर पिके चांगली येतात
३८९	उकिरड्याची दैना बारा वर्षांनी देखील फिटते	गरीब व्यक्तीचे दिवस कधीही पालटू शकतात
३९०	उखळात डोके घातल्यावर मुसळाची भीती कशाला	एखादे मोठे, कठीण काम हातात घेतल्यानंतर श्रमांचा विचार करायचा नसतो
३९१	उघड्या डोळ्यांनी प्राण जात नाही	उघडधडीत नुकसान होत असताना न प्रतिकार करता माणसाला स्वस्थ बसवत नाही

११९२	घड्याकडे नागडा गेला अनं रात्रभर हिवाने मेला	एक लहान पत असलेली व्यक्ती दुसऱ्या गरीब व्यक्तीची बरोबरी करू शकत नाही
११९३	चल पत्रावळी म्हणे जेवणारे किती	मुद्द्याचे काम सोडून भलतीच चौकशी करणे
११९४	चलली जीभ लावली टाळुला	कोणताही विचार न करता बोलणे
११९५	उचलली जीभ लावली टाळ्याला	बेताल बोलणे
११९६	उठता लाथ बसता बुक्की	कायम धाकात ठेवणे
११९७	डत्या पक्षाची पिसे मोजणे	ज चालता बोलता एखाद्या गोष्टीची पारख करणे
११९८	एकटा जीव सदाशिव	एकटा माणूस चिंतामुक्त अन सुखी असतो
११९९	एकदा की नाव कानफाट्या पडले की पडलेच	ोकात एकदा की नाचक्की झाली की लोकं त्याच दृष्टीने पाहतात
१२००	एकमेका सहाय्य करू अवघे धरू सुपंथ	एकमेकांच्या सहकार्याने सर्वांचाच फायदा होतो

३०१	एकावे जनाचे करावे मनाचे	सर्वांचे विचार एकूण आपला स्वतःचाच निर्णय घ्यावा
३०२	का कानाचे दुसऱ्या कानाला कळत नाही	अत्यंत गुप्तपणे आपले कार्य करणे
३०३	एका कानाने एकवे दुसऱ्या कानाने सोडून द्यावे	ऐकलेल्या सगळ्याच गोष्टींचा विचार करणे व्यर्थ आहे
३०४	एका कानावर पगडी घरी बाईल उघडी	ाहेर श्रीमंतीचा आव आणायचा व घरी दारिद्र्यात राहणे
३०५	का दगडात दोन पक्षी मारणे	एकाच कार्यात दोन काम करणे
३०६	एका पुताची माय वळचणीखाली जीव जाय	एक मुलगा पोटी असून सुद्धा तो आईला सुखाने जगू देत नाही
३०७	एका माळेचे मनी	सर्वजण येथून तेथून सारखे
३०८	एका माळेचे मनी ओवायला नाही कुणी	र्व एकसारखे असताना कोणीच काम करत नाही
३०९	का हाताने टाळी वाजत नाही	दोष दोन्हीकडे असतो

३१०	का हाताने टाळी वाजत नाही	ंडणात एकाचीच चुकी नसते, प्रत्येकाची थोडी चूक असतेच असते
३११	एकादशी अन दुप्पट खाशी	नियमांच्या विरुद्ध वर्तन करणे
३१२	एकादशीच्या घरी शिवरात्र	एका दरिद्री माणसाचा दुसऱ्या दरिद्री माणसाचा उपयोग होत नाही
३१३	एकाने गाय मारली तर दुसऱ्याने वासरू मारू नये	एकाने वाईट गोष्ट केली तर आपल्यालाही वाईट गोष्ट करण्याचा हक्क पोहोचत नाही
३१४	एकी हेच बळ	एकत्र समुदाय कायम जिंकतो
३१६	कूण घेत नाही त्याला सांगू नये काही	नो एकात नाही त्याला समजावण्याचा प्रयत्न करू नये
३१६	एरंडाचे गुऱ्हाळ	एखादी गोष्ट लांब-लचक व कंटाळवाणी असणे
३१७	ऐकावे जनाचे पण करावे मनाचे	दुसऱ्यांचे न ऐकता स्वतःचे निर्णय स्वतः घेणे
३१८	ऐतखाऊ लांडग्याचा भाऊ	कष्ट न करण्याची सवय असलेला मनुष्य कुठेही आयते खायला मिळाले की डल्ला मारतात

३१९	ओ म्हणता ठो येईना	कसलेही ज्ञान नसणे, लिहिता वाचता न येणे
३२०	ओठात एक नि पोटात एक	प्रकट करताना विचार वेगळे अन मनात काही वेगळेच विचार
३२१	ओठी तेच पोटी	बोलावे तसे वागावे, सरळमार्गी माणूस
३२२	ओढाळ गुराला लोढणे गळ्याला	गुन्हेगाराला कायद्याचा वाचक बसावयास हवा
३२३	ओल्याबरोबर सुके जळते	ष्टांच्या बरोबर राहिल्याने सज्जन माणसास त्रास होतो
३२४	ओळखीचा चोर जीवे मारी	खाद्याला आपण गुन्हा करताना पाहिल्यास तर तो आपल्या जिवावर उठतो
३२५	ओसाड रानात एरंडाचा उदो उदो	अशिक्षित गावात कमी शिकलेला माणूस विद्वान ठरतो
३२६	औषधा वाचून खोकला गेला	परस्पर संकट टळले
३२७	कठीण समय येता कोण कामास येतो	आपल्या अडचणीच्या वेळेस कोणीही मदतीला येत नाही

३२८	कडू कारले तुपात तळले, ाखरेत घोळले तरी ते कडू ते कडूच	वाईट व्यक्तीची वाईट सवय कधीही जात नाही
३२९	कधी गाडीवर नाव तर कधी नावेवर गाडी	सर्वांना प्राप्त परिस्थितीनुसार वागावेच लागते
३३०	धी तुपाशी तर कधी उपाशी	पैसा असला तर चंगळ करायची नाही तर उपाशी राहायचे
३३१	कमरेचे सोडले नि डोईला बांधले	सर्व लाज-लज्जा टाकून देणे
३३२	कर नाही त्याला डर कशाला	दोषी नसताना कसलेही भय राहत नाही
३३३	करंगळी सुजली तर डोंगरा एवढी होईल काय	छोट्या माणसाला थोर माणसाची बरोबरी करणे अशक्य आहे
३३४	करवंदीच्या जाळीला काटे	चांगल्या वस्तूबरोबर वाईट गोष्टींचा सामना करावयास लागायचाच
३३५	करायला गेले गणपती अन झाला मारुती	ा करायचे ते नित समजून करावे नाही तर भलतेच घडते

३३६	रायला गेलो एक आणि झाले भलतेच	चांगले करायला गेले तरी वाईट घडणे
३३७	करावे तसे भरावे	जसे आपले कर्म असते तसेच फळ मिळते
३३८	करीन ती पूर्व	अंगी असे कर्तुत्त्व असावे की जे ठरविले ते घडून आलेच पाहिजे
३३९	करून करू भागले अन देवपूजेला लागले	वाईट गोष्टींचा वीट आल्यावर चांगल्या गोष्टी करण्याचा प्रयत्न करणे
३४०	करून गेला गाव अन दुसऱ्याचेच नाव	कोणाने केलेल्या गुन्ह्याचा आरोप दुसऱ्यावर ठेवणे
३४१	कर्कशेला कलह तर पद्मिनीला प्रीती गोड	दुष्ट स्त्रीला भांडणे आवडतात गुणवतीला प्रेम आवडते
३४२	कळते पण वळत नाही	चांगल्या गोष्टी कृतीत आणता येणे कठीण आहे
३४३	कवड्यांचे दान केले अन गावात नगारे वाजविले	ान छोटे करून इतर लोकांना महती सांगत फिरणे
३४४	कशात काय अन फाटक्यात	बडेजाव दाखविला तरी उपयोग नसतो

	पाय	
३४५	कसयाची कारणी अन मानभावी बोलणी	गोड गोड बोलायचे अन निष्ठर वागायचे
३४६	कसायाला गाय धार्जिणी	गुंडांच्या पुढे लोकं नमतात व पुढे पुढे करतात
३४७	ाकडीची चोरी अन फाशीची शिक्षा	थोड्याश्या अपराधानंतर फार मोठी शिक्षा करणे
३४८	ाखेत कळसा गावाला वळसा	जवळ असलेली वस्तू सर्वदूर शोधणे
३४९	काट्यावाचून गुलाब नाही	चांगली गोष्ट कठीण परीश्रमाने मिळते
३५०	ाठी मारल्याने पाणी दुभंगत नाही	खरी मैत्री आगंतुक कारणाने तुटत नाही
३५१	कानामागून आली तिखट झाली	नवीन आलेली व्यक्ती लवकरच यशस्वी होणे
३५२	काम न धंदा, हरी गोविंदा	कामटेकडा मनुष्य फक्त बडबड करण्यात आपला वेळ घालवतो

३५३	काम नाही घरी अन सांडून भरी	काम नसताना उगाच काम निर्माण (वाढवून) तेच काम परत परत करणे
३५४	कामा पुरता मामा	व्यावहारीक जगात स्वार्थ बाळगणे
३५५	काय ग बाई उभी घरात दोघी तिघी	घरात काम करणारे पुष्कळ वाढले की प्रत्येकजण कामचुकारपणा करू लागतो
३५६	काळ आला होता पण वेळ आली नव्हती	प्राणांतिक संकटातून वाचणे
३५७	काळी बेंद्री एकाची अन सुंदर बायको लोकाची	सर्वांना आपल्या गोष्टीपेक्षा इतरांच्या चांगल्या आहेत असे वाटते
३५८	कावळा बसायला अन फांदी तुटायला एकाच घात	योगायोगाने एखादी गोष्ट घडून भलत्याच गोष्टीचा संबंध वेगळ्याच गोष्टीला लावणे
३५९	कावळ्याच्या शापाने गाय मरत नाही	दुर्जन व्यक्तीच्या चिंतनाने चांगल्या माणसाचे नुकसान होऊ शकत नाही
३६०	काविळ झालेल्यास सर्व पिवळे दिसते	आपणास ज्या गोष्टी जसे विचार करतो तश्याच वाटतात

३६१	कुंपणानेच शेत खाणे	रक्षणकर्त्यानेच नुकसान करणे
३६२	कुठे इंद्राचा ऐरावत कुठे शामभट्टाची तट्टाणी	बलाढ्य माणसाची तुलना दुर्बळ माणसाशी होऊ शकत नाही
३६३	कुठे राजा भोज कुठे गंगुतेली	बलाढ्य माणूस आणि दुर्बळ यांची तुलना होऊ शकत नाही
३६४	कुठेही जा पळसाला पाने तीनच	सर्वत्र परिस्थिती सारखीच असते
३६५	कुऱ्हाडीचा दांडा गोतास काळ	दुसऱ्यांना इजा करताना आपल्यालाही इजा होऊ शकते. सकाळ इजा करताना आपल्याला
३६६	कुत्र्याचे शेपूट नळीत घातले तरी वाकडे ते वाकडेच	वाईट व्यक्तीची वाईट सवय कधीही जात नाही
३६७	कु-हाडीचा दांडा गोतास काळ	आपल्या जातभाईंचे नुकसान होणे
३६८	कुसंतानापेक्षा नि:संतान बरे	वाईट मुले पोटी जन्मल्यापेक्षा मुले जन्माला न आलेली चांगली
३६९	केली खाता हरखले व हिशेब	कोणताही विचार न करता कर्ज करायचे व देणी

	देता कचरले	वाढली की काळजी करायची
३७०	कव्हाच नाही त्यापेक्षा उशीर बरा	अशक्य गोष्ट उशीरा हाती घेतलेली बरी
३७१	कोंबड झाकलं तरी तांबड गवल्या शिवाय राहत नाही	सत्य कधीही लपत नाही
३७२	कोल्हयाला द्राक्षे आंबटच	न मिळणारी गोष्ट आवडत नाही असे दर्शवीणे
३७३	कोल्हा काकडीला राजी	लहान माणसे थोड्या गोष्टीने संतुष्ट होतात
३७४	ळसा उगाळावा तेवढा काळा	वाईट व्यक्तीचा अनुभव कायम वाईट असतो
३७५	येविण वाचाळता व्यर्थ आहे	अधिक बोलण्या पेक्षा काम करणे चांगले असते
३७६	खतास महाखत	प्रत्येक वाईट माणसास दुसर वरचढ माणूस मिळतोच
३७७	खाई त्याला खव-खवे	ज्यांनी चोरी केली तो अस्वस्थ होतो

३७८	खाजवून खरुज काढणे	एखाद्याची उगाचच कुरापत काढणे
३७९	खाण्याराला चव नाही रांधणारयाला फुरसत नाही	एखाद्या गोष्टीची मागणी वाढली की ती गोष्ट मुक्तपणे सहन करणे भाग असते
३८०	खाता पिता दोन लाथा	कायम धाकात ठेवणे
३८१	खायला काळ भुईला भार	ज्याचा काही उपयोग नाही असा माणूस भार बनतो
३८२	खायला कोंडा निजेला धोंडा	अत्यंत दारिद्य असणे
३८३	खाली मुंडी पाताळ धुंडी	स्वभावाने गरीब वाटणारा मनुष्य ही धोकेदायक असू शकतो
३८४	खाल्ल्या घराचे वासे मोजणे	ज्या घरात राहतो त्याच घराशी बेईमानी करणे
३८५	खाल्ल्या मिठाला जागणे	मालकाशी प्रामाणिक राहून संकट काळी मदत करणे
३८६	खिळ्यासाठी नाल गेला अन नालीसाठी घोडा	व्यवस्थित नियोजन नसल्याने अपरिमित नुकसान होणे

३८७	खिशात नाही दमडी अन बदलली कोंबडी	ऐपत नसताना बडेजाव दाखविणे
३८९	खिशात न्हाई आणा, अन ह्याला बाजीराव म्हणा	गरीब मनुष्यास कोणीही कीमत देत नाही
३९०	ग ची बाधा झाली	फाजील आत्मविश्वास बळावणे
३९१	ांगा वाहते तोवर हात धुवून घ्यावे	जोवर लाभ घेता येतो तोपर्यंत स्वार्थ साधून घेणे
३९२	गंगेत घोडं न्हालं	सर्व इच्छा पूर्णत्वास जाणे
३९३	गड आला पण सिंह गेला	एक महत्त्वाची गोष्ट मिळवताना दुसरी महत्त्वाची गोष्ट दूर जाणे
३९४	गतं न शौच्यम	ग्रादी गोष्टीचे महत्व संपल्या नंतर त्यासाठी उपाय योजना करणे व्यर्थ आहे
३९५	गरज सरो नि वैद्य मरो	स्वार्थी मनुष्य दुसऱ्यांचा विचार करत नाही
३९६	रज ही शोधाची जननी आहे	गरजेच्या वेळी मनुष्य हर प्रकारे हवी ती गोष्ट मिळवणे

३९७	गरजवंताला अक्कल नाही	असहाय्य माणूस कोणाकडेही मदतीची याचना करतो
३९८	गरजेल तो बरसेल काय	मोठ-मोठ्या गोष्टी करणारे लोक मुळात काहीही काम करत नाहीत
३९९	गरिबान खपाव, धनिकान चाखाव	दुबळ्या माणसाच्या जीवावर कोणीही बलाढ्य आपला फायदा करून घेतो
४००	गर्वाचे घर खाली	गर्व असलेल्या माणसाचा पराजय होतोच
४०१	गाजराची पुंगी वाजली तर वाजली ,नाहीतर मग मोडून खाल्ली	एखाद्या गोष्टीचा उपयोग आपल्या अपेक्षेप्रमाणे आलातर ठीक, नाहीतर त्याचा अन्य तर्हेने उपयोग करणे
४०२	गाढवं मेलं ओझ्याने अन शिगरू मेलं हेलपाट्याने	समजदार व्यक्ती काम करत, आपले जीवन व्यतित करतात तर मुर्ख मनुष्य काम न समजल्याने त्रस्त जगतो
४०३	गाढवाचा गोंधळ लाथांचा सुकाळ	मुर्ख मनुष्य आपल्या वागण्याने सर्वदूर गोंधळ उडवतो
४०४	गाढवाच्या पाठीवर गोणी	कष्टकरी माणसाला तया कष्टा संबधित लाभ मिळत नाही तो लाभ इतरांना मिळतो

्०५	ाढवाने शेत खाल्ले, पाप ना पुण्य	वाईट व्यक्तीला त्याचा वागण्याचे काहीही वाटत नाही
्०६	गाढवापुढे वाचली गीता, कालचा गोंधळ बरा होता	चांगले ज्ञान दिल्यावरही व्यक्तीचे वाईट वागणे
्०७	ाढवाला गुळाची चव काय	मूर्ख माणसाला चांगल्या गोष्टींची किंमत नसते
्०८	गाव करी ते राव न करी	्कीचे बळ एकट्या माणसाच्या कामाच्या तुलनेत ास्त असते व त्यामुळे अशक्य गोष्टी सुद्धा साध्य होतात
्०९	गाव तिथे उकिरडा	र्व दूर सारखीच परिस्थिती असते. चांगले व वाईट
्१०	ावात घर नाही अन रानात शेत नाही	कफल्लक असणे, दरिद्री असणे
्११	ावात नाही झाड अन म्हणे एरंडया ला आले पान	एखादी गोष्ट उगीचच वाढवून सांगणे
्१२	गुरवाचे लक्ष निविद्यावर	ानुष्य प्राण्याला स्वार्थाच्या गोष्टी लगेच कळतात
्१३	गोगल गाय पोटात पाय	वरून दुर्बळ वाटणारे आतून स्वार्थी असू शकतात

.१४	गोरा गोमटा कपाळ करंटा	नुसते दिखाऊपण काही कामाचे नसते
.१५	रचा उंबरठा दारालाच माहित	रातील गोष्टी घरातल्या लोकांनाच माहित असते
.१६	प्रात घाण दारात घाण कुठे गेली गोरीपान	काम न करता फक्त दिखाउपणा प्रदर्शित करणे
.१७	घरात नाही एक तीळ अन मिशाला पिळ	गरीब असताना श्रीमंतीची एट करणे
.१८	प्रात नाही कौलान रिकामा डौल	गरीब असताना श्रीमंतीची एट करणे
.१९	घरोघरी मातीच्या चुली	सर्वदूर सारखीच परिस्थिती असते
.२०	ार हिंडते आकाशी परी तिचे चित्त पिल्लांपाशी	घर प्रमुखाचे लक्ष आपल्या मुलांकडेच असते
.२१	घोंगडे भिजत पडणे	एखादी गोष्ट खूप दिवसापासून प्रलंबित असणे
.२२	घोडं झालया मराया अन बसणारा म्हणतो मी नवां	दुसऱ्याचे दु:ख न पाहता आपलाच विचार करणे

।२३	घोडा मैदान जवळ असणे	परीक्षा लवकरच होणे
।२४	घोडे खाई भाडे	एखाद्या गोष्टीवर भरमसाठ खर्च होणे
।२५	ाड्यावर हौदा हत्तीवर खोगीर	कोणताही विचार न करता विसंगत कृत्य करणे
।२७	चकाकते ते सोने नसते	डेजाव करणारे सर्वजण श्रीमंत नसतात. मोठे नाव फार उपयोगी ठरत नाही
।२८	चढेल तो पडेल	फार गर्व केला तर पराजय निशित असतो
।२९	चतुर्भुज करणे	अटक करणे
।३०	चतुर्भुज होणे	लग्न करणे
।३१	चमडी जाईल पण दमडी जाणार नाही	पैश्यावर खूप प्रेम असणे, कंजूष असणे
।३२	ामत्कारास नमस्कार करणे	विशेषस असाध्य गोष्टीना मानाने
।३३	चांगल्या कामाचा प्रारंभ	चांगली गोष्ट स्वतः पासून सुरवात करावी

	स्वतःच्या घरापासून व्हावा	
.३४	चांभाराची नजर जोड्यावर	ाप-आपल्या व्यवसाया संबधित गोष्टींकडे मनुष्य अधिक रस घेऊन अवलोकन करतो. आपल्याला व्यवसाय मिळावा यासाठी मनुष्य सदैव जागरूक असतो
.३५	ार आण्याचा मसाला बारा आण्याची कोंबडी	खाद्या छोट्या गोष्टीची किंमत कमी आणि इतर खर्च खूप जास्त असणे
.३६	ार दिवस सासूचे चार दिवस सुनेचे	प्रत्येकाचा दिवस असतो
.३७	ालत्या गाडीला खीळ घालणे	एखाद्याच्या चांगल्या कामात व्यत्यय आणणे
.३८	चिंती परा ते येई घरा	वाईट चिंतन केले की तशीच घटना आपल्या आयुष्यात घडते
.३९	ुकणे हा मानवाचा धर्म आहे	मनुष्य प्राणी हा चुकू शकतो
.४०	चुकलेला फकीर मशिदीत	मनुष्य आपल्या मूळ स्थानावर परततो
.४१	चोर तो चोर वर शिरजोर	गुन्हा कबूल न करता समोरच्यास दोषी ठरवणे

४२	ोर नाही तर चोराची लंगोटी	भरपूर अपेक्षा असताना अल्प लाभावर समाधान मानणे
४३	ार सोडून संन्याश्याला फाशी	ापराधी व्यक्तीस दंड न करता निष्पाप व्यक्तीला त्रास देणे
४४	चोराच्या उलट्या बोंबा	गुन्हा कबूल न करता समोरच्यास दोषी ठरवणे
४५	चोराच्या मनात चांदणे	वाईट व्यक्ती कायम कुटिल डाव रचत असतो
४६	चोराच्या वाटा चोरालाच माहीत	ाईट कृत्य करणाऱ्या व्यक्तीस त्याचे मार्ग व स्त्रोत माहिती असतात
४७	चोरावर मोर	प्रत्येक वाईट माणसाला कधीतरी दुसरा वरचढ माणूस मिळतोच
४८	चोरीचा मामला हळू हळू बोंबला	वाईट गोष्ट सर्व बाजूंनी झाकण्याचा प्रयत्न होतो
४९	डी लागे छमछम विद्या येई घमघम	कठीण परिश्रम व दंड यामुळेच यश मिळते
५०	छत्तीसाचा आकडा	विरुद्ध मत असणे

५१	जखमेवर मीठ चोळणे	आधीच त्रस्त असताना परत त्याच गोष्टीविषयी त्रास देणे
५२	जपून पाऊल टाकणे	काळजीपूर्वक काम करणे
५३	जळत घर भाड्याने कोण घेणार?	संकटग्रस्त गोष्ट कोणालाच आवडत नाही
५४	जळी स्थळी काष्ठी पाषाणी असणे	सर्वदूर असणे
५५	जशास तशे	समोरच्या व्यक्ती व्यवहारानुसार आपला व्यवहार ठरवावा
५६	जशी कामना तशी भावना	आपण जसे चिंतन करतो त्याप्रमाणे आपले विचार बनतात
५७	जशी नियत तशी बरकत	आपले यश आपल्या चांगल्या विचारांवर अवलंबुन असते
५८	जसा गुरु तसा चेला	एका प्रमुख व्यक्तीच्या मार्गदर्शनाखाल त्या व्यक्तीच्या स्वभावचेच लोक निर्माण होतात

,५९	जसा भाव तसा देव	आपली जशी श्रध्दा असेल त्याप्रमाणे आपल्याला फळ मिळेल
,६०	जात्यातले रडतात आणि सुपातले हसतात	दुसऱ्यांना हसताना विचार करणे क्रमप्राप्त आहे, काही दिवसांनी तशी वेळ आपल्यावरही येऊ शकते
,६१	जावयाचं पोर हरामखोर	माणसाची प्रवृत्ती आपल्या स्वार्थ साधण्यासाठीच असते
,६२	जावे त्याचा वंशा,तेव्हा कळे	एखाद्या व्यक्तीचे दु:ख त्याच्या जवळ गेल्यावर कळते
,६३	जिकडे पोळी तिकडे गोंडा घोळी	एखद्या ठिकाणी लाभ असता तिकडे विशेष लक्ष्य देणे
,६४	जिकडे सुई तिकडे दोरा	घनिष्ट संबंध असणारे एकमेकांजावळ कायम असतात
,६५	जित्याची खोड मेल्याशिवाय जात नाही	वाईट व्यक्तीची वाईट सवय कधीही जात नाही
,६६	जिथे कमी तेथे आम्ही	पडेल ते काम करून समोरच्यास हातभार लावणे

६७	ाथे पिकतं तिथे विकतं नाही	व्रादी गोष्ट विपुल प्रमाणात असलेल्या भागात त्या गोष्टीचे महत्त्व राहत नाही
६८	जो खाईल आंबा तो सोशेल ओळंबा	एखाद्या गोष्टीचा लाभ घेताना त्याचे दोष स्वीकारावे
६९	ा दुसऱ्यावर विसंबला त्याचा कार्यभाग बुडाला	आपले काम दुसऱ्यावर ढकलले तर अपयश येते
७०	जो श्रमी त्याला काय कमी	कष्ट करणाऱ्या व्यक्तीस काही कमी पडत नाही
७१	ज्या गावच्या बोरी त्याच गावच्या बाभळी	एका प्रदेशात सर्व गुणधर्माचे लोकं राहतात
७२	त्याचं जळतं त्यालाच कळतं	आपले दुःख आपल्यालाच सोसावे लागते
७३	याचा कंटाळा त्याचा वानोळा	ा कंटाळवाणी बाब असते तीच स्वीकारावी लागणे
७४	ज्याचा हात मोडेल त्याच्या गळ्यात पडेल	वाईट कृत्य स्वतःलाच भोगावे लागते
७५	ज्याची मिळते पोळी त्याची वाजवावी टाळी	आपल्या मालकाचे गुणगान करणे

,७६	्याला नाही अक्कल त्याची घरोघरी नक्कल	मुर्ख माणसाची सर्वत्र उपेक्षा व टिंगल होते
,७७	झाकली मूठ सव्वा लाखाची	दुर्गुण असले तरी प्रकट करू नयेत
,७८	झाडाजवळ छाया अन बुवाजवळ बाया	ोडे आमिष दाखविले तरी मनुष्याची धाव तिकडेच असते
,७९	ालं गेलं अन गंगेला मिळालं	भूतकाळाच्या गोष्टी दुर्लक्ष करून पुढे मार्गक्रमण करणे
,८०	ाकीचे घाव सोसल्याशिवाय देवपण येत नाही	कष्टाशिवाय यश मिळत नाही
,८१	ठकास महाठक	प्रत्येक वाईट माणसाला त्यापेक्षा वरचढ माणूस मिळतोच
,८२	ठेवीले अनंते तैसेची राहावे	जी परिस्थिती आहे त्यात समाधान मानावे
,८३	डल्ला मारणे	दुसऱ्याची वस्तू चोरणे
,८४	डोंगर पोखरून उंदीर कढणे	जास्त श्रम करून कमी फायदा होणे

८५	डोळ्यात अंजन घालणे	एखाद्यास दिवसाढवळ्या विश्वासघात करून फसविणे
८६	वळ्या जातो आणि पवळ्या येतो पण सावळा गोंधळ तसाच राहतो	रभारी व्यक्ती बदलली तरी फारसे बदल होत नाही अन तोच तो गोंधळ उडतो
८७	ढवळ्याशेजारी बांधला वळया, वाण नाही पण गुण लागला	न व्यक्तींना सोबत राहताना एकमेकांच्या सवयी लागणे
८८	रण्याला लागली कळ अन म्हातारयाला आल बळ	तरुण माणूस आळशी असतो. अन पोक्त माणूस काम करतो
८९	ळ हाताने सूर्य झाकला जात नाही	ट्या गोष्टीनी फार मोठे व थोर बाबी दडवता येत नाही
९०	तळ्यात मळ्यात करणे	मनाची अवस्था अस्थिर असणे
९१	तवा तापला तोवर भाकरी भाजून घ्यावी	जोवर लाभ घेता येतो तोपर्यंत स्वार्थ साधून घेणे
९२	तहान लागल्यावर विहीर खोदणे	रज लागल्यानंतरच एखाद्या गोष्टीसाठी तयारी करणे

९३	ताक कुंकून पिणे	प्रत्येक छोटी गोष्ट सुद्धा काळजीपूर्वक करणे
९४	ताकापुरते रामायण	एखादी गोष्ट मिळेपर्यंत संवाद साधणे. स्वार्थ साधल्यावर तडक निघून जाणे
९५	ाकास जाऊन लोटा लपवणे	एखादी गोष्ट इच्छा नसतांना लपविणे
९६	ताकास तूर न लागू देणे	मनातील गोष्ट न सांगणे
९७	तीन तिघाडा काम बिघाडा	ख़ादे काम भरपूर जणांनी लक्ष केंद्रित करून केले तर अपयश येऊ शकते
९८	ुझी दाढी जळू दे पण माझी वीडी पेटू दे	ुसऱ्याचे नुकसान झाले तरी चालेल पण स्वतःचा स्वार्थ साधणे
९९	ू राणी मी राणी पाणी कोण आणी	दोन सुकुमार ,नाजूक व्यक्ती कधीही काम करत नाही, असे व्यक्ती जवळ आल्यास एकमेकांचा एकमेकांना फटका बसतो
००	तेरड्याचा रंग तीन दिवस	ख़ादे कार्य थोडे दिवस जोरात चालून एकदम बंद पडणे
०१	ल गेले तूप गेले हाती आले	एकाच दोन वेग-वेगळ्या गोष्टींवर लक्ष केंद्रित

	धुपाटणे	केल्यावर दोन्ही गोष्टींचा लाभ न होणे
०२	तोंडाला पाने पुसणे	हमी देऊन समोरच्या व्यक्तीचे काम न करणे
०३	बरयाला पुढे, लगमला मागे	ायद्याचा वेळी पुढे पुढे ,कामाच्या वेळी मात्र मागे मागे
०४	थेंबे थेंबे तळे साचे	काटकसर केल्यास बरीच शिल्लक मागे पडते
०५	दक्षिणा तशी प्रदक्षिणा	यवसायात जसा लाभ असेल तसे महत्त्व आपल्या ग्राहकास देणे
०६	दगडा पेक्षा वीट मऊ	छोट्या गोष्टीत समाधानी राहणे
०७	दगडावरची रेघ	कायमची गोष्ट
०८	मडीची नाही मिळकत आणि घडीची नाही फुरसत	रेकामटेकडा मनुष्य आपण खूप व्यस्त आहे असे दर्शवितो
०९	दहा गेले पाच उरले	अवसान गळणे. आत्मविश्वास कमी होणे

७१०	हा मरावे पर दहांचा पोशिंदा मरु नये	ाहत्त्वाची व्यक्ती गेली तर फार मोठे नुकसान होते
७११	दही वाळत घालून भांडण	एखाद्या नुकसानाची तमा न बाळगता वैर करणे सुरूच ठेवणे
७१२	त आहे तर चणे नाहीत, चणे आहेत तर दांत नाहीत	सर्व गोष्टी उपलब्ध असल्या तरी त्याचा उपभोग घेता न येणे
७१३	दांत कोरून पोट भरतो	पजिवीकेसाठी फार थोडे श्रम घेऊन जीवन व्यतीत करणे
७१४	दाखवायचे दात वेगळे अन खायचे दात वेगळे	प्रकट करताना विचार वेगळे अन मनात काही वेगळेच विचार
७१५	ाणा दाणा टिपतो पक्षी पोट भरतो	कष्टकरी आपले पोट अत्यंत जिकिरीने भरतो. जीवन व्यतीत करता येत नाही
७१६	दानवाच्या घरी रावण देव	जसा आपला स्वभाव तसे आपले श्रद्धास्थान बदलते
७१७	दाम करी काम	पैशाला किंमत असते

१८	रात नाही आड म्हणे लावतो झाड	साधने नसताना एखादी गोष्ट हौस म्हणून करणे
१९	दिल्या भाकरीचा सांगितल्या चाकरीचा	खादा मनुष्य एकाच ठिकाणी फार काही अपेक्षा न ठेवता काम करतो
२०	वस गेला रेटारेटी, चांदण्यात कापूस वेचीत	दिवसभर आपला वेळ वाया घालवून शेवटच्या क्षणास धावा-धाव करणे
२१	दिवस बुडाला मजूर उडाला	टाम-टूम काम करून निघून जाणे
२२	वस मेला इथं तिथं अन रात्र झाली निजु कुठं	दिवसभर आपला वेळ वाया घालवून शेवटच्या क्षणास धावा-धाव करणे
२३	दिवसा चुल रात्री मूल	दिवस-रात्र कामाचा त्रास असणे
२४	वाळी दसरा हात पाय पसरा	सण बघून भरमसाठ खर्च करणे
२५	दिव्या खाली अंधार	मोठ्या व्यक्तीचे सुद्धा गुण-दोष असतात
२६	सतं तस नसतं म्हणून जग फसतं	दिखाऊ गोष्टी या कायम तकलादू असतात, मुळात वेगळेच काही असते

२७	दुःख रेड्याला न डाग पखालीला	खाद्याच्या त्रासामुळे दुसरा चांगला व्यक्ती त्रासात पडणे
२८	दुखणे हत्तीच्या पायाने येते आणि मुंगीच्या पायाने जाते	दुःख लवकर संपत नाही
२९	दुध पोळलं की ताक कुंकून प्यावे	खादा अवघड प्रसंग सोसल्यावर पुढे काळजी घेणे
३०	दुधाची तहान ताकावर	छोट्या गोष्टीत समाधानी राहणे
३१	दुधात साखर पडणे	एकाचवेळी अनेक गोष्टीचा लाभ होणे
३२	दुधापेक्षा सायीवर प्रेम जास्त	मुलांपेक्षा नातवंडांवर अधिक प्रेम असणे
३३	दुर्दैवाचे दशावतार होणे	अनेक बाजूने संकट येणे
३४	दुष्काळात तेरावा महिना	संकटात अधिक भर पडणे
३५	दुष्टी आड सृष्टी	आपल्या पाहण्यापलीकडे पण जग आहे

३६	सऱ्याच्या डोळ्यातील कुसळ दिसते पण स्वतःच्या ळ्यातील मुसळ दिसत नाही	स्वतःच्या चुकांकडे दुर्लक्ष करून दुसऱ्याच्या चुकांविषयी बोलणे
३७	दे माय धरणी ठाय करणे	खूप त्रस्त होणे
३८	देणं न घेणं आणि कंदिल लावून येणं	उगाचच एखाद्याची कुरापत काढणे
३९	देवाची करणी अन नारळात पाणी	नैसर्गिक गोष्टींना तोड नसते
४०	देश तसा वेश	प्रदेशाप्रमाणे आपले संस्कार, पोशाख बदलतो
४१	ह देवळात चित्त पायतणात	एका ठिकाणी मन एकाग्र न करता, दुसऱ्याच ठिकाणी चित्त घोटाळणे
४२	दैव देते कर्म नेते	र्म वाईट केले तर चांगल्या गोष्टीचा त्याग करावा लागतो
४३	दोघींचा दादला उपाशी	एकाच वेळी दोन गोष्टींवर लक्ष केंद्रित केल्यामुळे कोणताही अपेक्षित लाभ न होणे

‍४४	दोन डोळे शेजारी, भेट नाही संसारी	जिवलग दोन व्यक्तींची भेट जवळ असूनही न होणे
‍४५	दोन्ही घरचा पाहुणा उपाशी	दोन वेग-वेगळ्या समूहाना पाठिंबा देणाऱ्या व्यक्तीला तोटा होतो
‍४६	्या दान सुटे गिरान (ग्रहण)	एखादा आशावाद दाखवून द्रव्याची अपेक्षा करणे
‍४७	ध चा मा करणे	गताना एखाद्या मूळ गोष्टीत बदल करून आपला स्वार्थ साधणे
‍४८	न कर्त्याचा वार शनिवार	काम न करणारा व्यक्ती फक्त बहाणे सांगतो
‍४९	ाकटीच्या लग्नाला सतराशे विघ्न	मुळात कमी तयारी असलेल्या व अडखळत असलेल्या कार्यात अनेक बाधा येणे
‍५०	ाकटे व्हावे पण धाकटे होऊ नये	छोट्या व्यक्तींना नेहमी कामे सांगितली जातात
‍५१	नर का नारायण बनणे	कर्म करून उच्च होणे
‍५२	नरोवा कुंजरोवा	कोणत्याही गोष्टीबाबत भाष्य न करणे, केल्यास संभ्रम निर्माण करणे

५३	नवी विटी नवे राज्य	नवीन राज्यकर्ते नवीन कायदे आणतात
५४	नव्याची नवलाई	एखाद्या नवी गोष्टीचा उदोउदो करणे
५६	नव्याचे नऊ दिवस	खाद्या प्रमुख व्यक्तीचा कोणताही उपयोग न होणे
५७	नसून खोळंबा असून दाटी	एखाद्या नुकसानाची तमा न बाळगता वैर करणे सुरूच ठेवणे
५८	नाक दाबले की तोंड उघडते	खाद्यास कोंडीत पकडून मनस्थितीत हवे ते काम ऋण घेता येते
५९	नाकाचा बाल	अत्यंत प्रिय व्यक्ती
६०	नाकापेक्षा मोती जड	महत्वाची गोष्ट सोडून इतर गोष्टीला महत्त्व येणे
६१	नाकापेक्षा मोती जड होणे	डोईजड होणे
६२	नाचता येईना आंगण वाकडे	स्वतः येत नसलेली गोष्ट न करता इतर गोष्टीस बोल लावणे

६३	नाव मोठे लक्षण खोटे	श्रीमंत असून कंजूष असणे, श्रीमंत असण्याचा आवआणणे	
६४	नाव सगुणी अन करणी अवगुणी	नावाप्रमाणे न राहता वाईट कृत्य करणे	
६५	नाव सोनुबाई अन हाती कथलाचा वाळा	नावाप्रमाणे महती नसणे	
६६	नावडतीचे मीठ अळणी	ावडत्या व्यक्तीने केलेली कोणतीही गोष्ट आवडत नाही	
६७	निंदकाचे घर असावे शेजारी	आपल्या टीकाकरांमुळे आपला विकास होतो	
६८	निर्लज्जम सदा सुखी	वाईट व्यक्तीला त्याचा वागण्याचे काहीही वाटत नाही	
६९	पहिले पाढे पंचावन्न	भरपूर समजावून सुद्धा वाईट वागण्यात बदल न होणे	
७०	पाण्यात राहून माशाशी वेर	बलवानाशी शत्रुत्व काय कामाचे?	
७१	पाण्यात राहून माशाशी वेर	बलवानाशी शत्रुत्व काय कामाचे?	

‌७२	पायीची वहाण पायी बरी	योग्यतेप्रमाणे वागवावे धारत नाही
‌७३	पालथ्या घड्यावर पाणी	निर्बुध्ध व्यक्तीचे वर्तन सुधारत नाही
‌७४	पी हळद आणि हो गोरी	उतावीळ होणे
‌७५	ढच्यास ठेच मागचा शहाणा	एकाच मार्गावरील पुढील व्यक्तीस वाईट अनुभव ल्यास तो मागच्या माणसा साठी मार्गदर्शक ठरतो
‌७६	पेराल तसे उगवेल	कर्मानुसार तसे फळ मिळते
‌७८	त्येक कुत्र्याचा दिवस असतो	प्रत्येकाचा दिवस येतो
‌७९	प्रयत्नांती परमेश्वर	खूप कष्ट करण्याची तयारी असली की कोणतीही गोष्ट साध्य होऊ शकते
‌८०	फट म्हणताच ब्रम्ह-हत्या	छोट्या गोष्टीवरुन दोषी ठरवणे
‌८१	बडा घर पोकळ वासा	ोमंत असून कंजूष असणे, श्रीमंत असण्याचा आव आणणे

८२	बळी तो कान पिळी	बलवान माणूस दुर्बळ माणसांना पिडतो
८३	बाप दाखव नाही तर श्राद्ध कर	कोणत्याही गोष्टीचा पुरावा मागणे
८४	बाबाही गेला दशम्या गेल्या	एकाच दोन वेग-वेगळ्या गोष्टींवर लक्ष केंद्रित केल्यावर दोन्ही गोष्टींचा लाभ न होणे
८५	बाळाचे बाप ब्रह्मचारी	निष्पाप वाटणाऱ्या व्यक्ती दोषी असणे
८६	बुडत्याला काठीचा आधार	कटग्रस्त मनुष्यास छोटी मदत सुद्धा मोठी वाटते
८७	बैल गेला अन झोपा केला	वादी गोष्टीचे महत्व संपल्या नंतर त्यासाठी उपाय योजना करणे व्यर्थ आहे
८८	बैल गेला नि झोपा केला	वाद्या गोष्टीची निकड संपल्यावर त्या गोष्टीसाठी काम करणे
८९	बोलण्यापेक्ष मौन श्रेष्ठ	अधिक बोलण्या पेक्षा काम करणे चांगले असते
९०	लाचीच कढी बोलाचाच भात	कार्य न करता वायफळ बडबड करणे

९१	लाचीच कढी बोलाचाच भात	खोटी आश्वासने देणे
९२	ारंवशाच्या म्हशीला टोणगा	पूर्ण निराशा करणे
९३	रल्या गाड्यास सूप जड नाही	समर्थ व्यक्तीला छोटे काम विशेष वाटत नाही
९४	भित्यापाठी ब्रह्म-राक्षस	भित्रा माणूस सदैव कोणत्याही छोट्या बाबीना घाबरतो
९५	ऊ सापडले म्हणून कोपराने खणू नये	एखाद्याच्या चांगुलपणाचा फार फायदा घेऊ नये
९६	मनी वसे ते स्वप्जी	ापण ज्या गोष्टीचा सदैव विचार करतो तीच गोष्ट आपल्याला आसपास दिसते (आभास होतो)
९७	मुलाचे पाय पाळण्यात दिसतात	व्यक्तीचे गुणदोष सुरवातीच्या काळात लगेच कळतात
९८	ूर्ती लहान पण कीर्ती महान	छोटा मनुष्य तरी कार्यक्षमता खूप असणे
००	मेल्याशिवाय स्वर्ग दिसत नाही	ाही गोष्टी स्वतःअनुभावल्याशिवाय कळत नाही

१००	मेल्याशिवाय स्वर्ग दिसत नाही	प्रत्यक्ष अनुभव घेतल्याशिवाय कळत नाही
१०१	यज्ञास बळी बोकडाचा	दुर्बळ व्यक्तीला कठीण काम करण्यास सांगणे
१०२	जा उदार झाला हाती भोपळा दिला	आशा असताना एखाद्या मोठ्या व्यक्तीने अपेक्षेनुसार काम न करणे
१०३	रात्र थोडी सोंगे फार	काम भरपूर, वेळ कमी
१०४	राम कृष्ण आले गेले तरीही जग का चालायचे थांबले	व्यावहारिक बाबी कुणासाठीही थांबत नाही
१०५	लंकेची पार्वती असणे	अत्यंत गरीब असणे
१०६	लंकेत सोन्याच्या विटा	दुसऱ्याची श्रीमंती आपल्या काही कामाची नसते
१०७	लहान तोंडी मोठा घास	छोट्या व्यक्तीने आवाक्या बाहेरच्या गोष्टी करणे
१०८	लहानपण देगादेवा मुंगी साखरेचा रवा	मोठेपणा न मिरवता छोटे होऊन आपले काम परिपूर्ण करणे सुखी आहे

०९	लेकी बोले सुने लागे	एकाला बोलल्यावर दुसऱ्याने त्यातील संदेश ओळखणे
१०	वराती मागून घोडे	ब्रादी गोष्टीचे महत्व संपल्या नंतर त्यासाठी उपाय योजना करणे व्यर्थ आहे
११	वाचाल तर वाचाल	शिक्षण घेतले की तरच प्रगती होऊ शकते
१२	वाड्याचे तेल वाग्यांवर	एका गोष्टीचा राग दुसऱ्यावर काढणे
१३	वारा पाहून पाठ फिरवावी	वातावरण पाहून वागावे
१४	वाऱ्यावरती वरात काढणे	स्वतः नियोजन न करता दुसऱ्यावर विसंबून महत्त्वाचे कार्य करणे
१५	ाळूचे कणही रगडीता तेलही गळे	कठोर परिश्रमामुळे कोणतीही गोष्ट साध्या होऊ शकते
१६	ासरात लंगडी गाय शहाणी	मूर्ख लोकांमध्ये कमी बुध्धिवान मनुष्यसुद्धा प्रसिद्ध असतो
१७	विंचवाचे बिहाड पाठीवर	फिरत्या माणसाचा ठाव-ठिकाणा लागणे मुश्कील ासते. अस्थिर गोष्टी या कायम मूळ विषयापासून

		भटकतात.
:१८	शितावरून भाताची परीक्षा	कार थोड्या नमुन्यावरुन मोठ्या वस्तूंची चाचणी रणे. एखाद्या प्रसंगावरून माणसाच्या स्वभावाची ओळख करून घेणे
:१९	द्ध नाही मन तया काय करी साबण	मनात कुविचार असता चांगले विचार ऐकणे व्यर्थ आहे
:२०	शुध्द बीजापोटी फळे रसाळ गोमटी	संस्कारी कुटुंबात चांगल्या व्यक्ती असतात
:२१	शेंडी तुटो की पारंबी तुटो	खाद्या गोष्टीचे परिणाम काय राहणार याची चिंता न करणे
:२२	शेखी मीरविणे	उगाचच मोठ्या गोष्टी करणे
:२३	शेरास सव्वाशेर	प्रतिपक्षापेक्षा श्रेष्ठ
:२४	शेरास सव्वाशेर	प्रत्येक वाईट माणसाला त्यापेक्षा वरचढ माणूस मिळतोच
:२५	ळी जाते जीवानिशी खाणारा	आपल्या स्वार्थ साधण्यासाठी दुसऱ्याच्या जीवाचा

	म्हणतो वातड	विचार न करणे
:२६	श्वानाचीया भुंकण्याला हत्ती देईना किंमत	ालवान व्यक्ती दुर्बल माणसाला किंमत देत नाही
:२७	संगत गुण से सोबत गुण	ोन व्यक्तींना सोबत राहताना एकमेकांच्या सवयी लागणे
:२८	संन्याश्याच्या लग्नाला शेंडीपासून प्रारंभ	मुळात कमी तयारी असलेल्या व अडखळत असलेल्या कार्यात अनेक बाधा येणे
:२९	समुद्रामाजी फुटकें तारू	चांगल्या गोष्टींबरोबर वाईट गोष्टी पण असतात
:३०	रकारी काम अन बारा महिने थांब	ाही कामं नेहमी विलंबाने होत असतात, त्या साठी धीर देणे योग्य
:३१	रड्याची धाव कुंपणा पर्यंतच	दुर्बळ माणूस एका मार्यादेच्याआतच काम करतो
:३२	साखरेचे खाणार त्याला देव देणार	गळ्यांशी आपुलकीने वर्तन केल्यास असाध्य बाब साध्य होऊ शकते
:३३	सुंठेवाचून खोकला गेला	परस्पर संकट टळले

:३४	ुंभ जळतो पण पिळ जळत नाही	ारपूर शिक्षा होऊन सुध्दा वाईट प्रवृत्ती नष्ट करता येत नाही
:३५	हत्ती गेला शेपूट राहिलं	अवघड काम संपल्यानंतर छोटे (सोपे) राहणे
:३६	ी होऊन ओंडके, मुंगी होऊन साखर खाल्लेली बरी	मोठेपणा न मिरवता छोटे होऊन आपले काम परिपूर्ण करणे सुखी आहे
:३७	हपापाचा माल गपापा	अती हव्यासाने असलेले द्रव्य ही नष्ट होते
:३८	ावायाच्या घरावर तुळशीपत्र	वतःच्या व्यवसायात नामांकित असूनही आपल्या ासाठी आपल्या व्यवसायासंबधित सुविधा देता न येणे
:३९	हा सूर्य आणि हा जयद्रथ	पुराव्यासहित सिद्ध करणे
:४०	हात दाखवून अवलक्षण	ागाचच विविध गोष्टी मागे धावून हसे करून घेणे
:४१	हातच्या कंकणाला आरसा कशाला	उघड सत्य हे केव्हाही खरे करता येऊ शकते
:४२	हातावर तुरी देणे	एखाद्याच्या कचाट्यातून सुटणे